

โมเดลความเป็นนักวิธีวิทยาการวิจัยทางพระพุทธศาสนาของ
พระเทพปวรเมธี ปราชญ์เมธี ศรีมหาจุฬาลงกรณ์
A Model of Buddhist Methodological Researcher of
Phra Theppavaramethi Prachmethi Srimahachulalongkorn

ดร.ลำพอง กลมกุล และคณะ
Dr.Lampong Klomkul and others

ส่วนวิจัย สารสนเทศและบริการวิชาการ ศูนย์อาเซียนศึกษา
Research, Information and Academic Services Division, ASEAN Studies Centre
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
พ.ศ.2562 (Year 2019)

ผู้เขียน
ผู้เขียนร่วม

ดร.ลำพอง กลมกุล
พระมหาประสิทธิ์ ญาณปทีโป, ดร.
ดร.แมนเหมือน สิทธิศักดิ์
ดร.อัญชิษฐา หาญกิจรุ่ง
ดร.พวงขมनाถ จริยะจินดา
ดร.บัณฑิตา ถิรทิศกุล
จำสืบทำรวจ หญิง ดร.กนกวรรณ ขวัญอ่อน
ดร. ภาดาภัสสรณ์ ภาดาพิลาสฐานันท์
ดร.จันทร แสงสุวรรณาว
นายสมชาย บุญสุน
นางจรรยาศรี กล้ากลาย
นางสาวสายน้อย คำชู
นางสาวพันทิวา กฤษณาชาติ
นางสาวนิพัชชา โอทกานนท์
นางสาวสุพัตรา กวีธนกุล
นางสาวปมณต์ณัฐ จงวัฒนานุกุลกิจ
นางพรนภิส สุดโต
นางสาวมุกกรวี ฉิมพะเนา
28 กรกฎาคม 2562
44 หน้า

ออกแบบปก
พิมพ์ครั้งแรก
จำนวนหน้า

จัดทำโดย

ส่วนวิจัย สารสนเทศและบริการวิชาการ ศูนย์อาเซียนศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170

พระเทพปวรเมธี, รศ.ดร.

เนื่องในวโรกาสพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๒

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทาน เลื่อนสมณศักดิ์

พระราชวรเมธี

ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร

รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เป็นพระราชอาคันตุกะชั้นเทพในราชทินนามที่

พระเทพปวรเมธี

คำนำน้อมถวายมุทิตาสักการะ

พระเดชพระคุณพระเทพปวรเมธี, รศ.ดร. รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผู้มีความเมตตาทั้งต่อบุคลากรผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาและลูกศิษย์ในทุกระดับของมหาวิทยาลัย อีกบทบาทหนึ่งที่พระเดชพระคุณมีความโดดเด่นเพิ่มเติมจากงานด้านการบริหารพระพุทธศาสนาและการบริหารงานของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยคือคุณลักษณะ ของพระเดชพระคุณที่มีความเป็นนักวิจัยวิทยาการวิจัยทางพระพุทธศาสนาที่มีความเชี่ยวชาญในการออกแบบการวิจัยสามารถทำวิจัยที่ใช้วิธีวิทยาการวิจัยที่หลากหลาย ได้แก่ การออกแบบการวิจัยโดยใช้ทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory) ในงานวิจัยเรื่อง “โครงการการพัฒนาหลักสูตรพุทธอาเซียนของมหาวิทยาลัยสงฆ์ผ่านการบูรณาการความรู้เรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในประเทศไทย และกลุ่มประเทศ CLMV” การออกแบบการวิจัยอนาคตด้วยเทคนิค EDFR ในงานวิจัยเรื่อง “แนวโน้มการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพและสันติภาพของประเทศในประชาคมอาเซียน” และการออกแบบการวิจัยแบบผสมวิธีพหุระยะ (Multiphase Mixed Methods Research) ในงานวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมอาเซียนในกลุ่มประเทศ CLMV สำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” ซึ่งเป็นวิธีการออกแบบการวิจัยที่หลากหลายและมีความสอดคล้องกับปัญหาวิจัยและเป้าหมายของการวิจัยแต่ละเรื่อง นอกจากนี้พระเดชพระคุณยังส่งเสริมให้ผู้เขียนได้จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้วิธีการวิจัยแนวใหม่สำหรับการวิจัยทางพระพุทธศาสนา นั้นหมายความว่าพระเดชพระคุณได้เห็นความสำคัญในการที่จะพัฒนางานวิจัยทางพระพุทธศาสนาให้ความก้าวหน้าและก้าวไกลไปสู่ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกต่อไป

เนื่องในโอกาสที่พระเดชพระคุณได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ ผู้เขียนในฐานะผู้ใต้บังคับบัญชา ขอน้อมถวายมุทิตาสักการะผ่านผลงานวิชาการเรื่อง “โมเดลความเป็นนักวิจัยวิทยาการวิจัยทางพระพุทธศาสนาของพระเทพพรเมธี ปราชญ์เมธี ศรีมหาจุฬาลงกรณ์” ด้วยพระเดชพระคุณได้เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติของความสมบูรณ์พร้อมทั้งศาสตร์และศิลป์ มีภูมิความรู้และภูมิธรรมเต็มเปี่ยม อีกทั้งยังเป็นผู้เมตตากรุณาและให้โอกาสผู้ใต้บังคับบัญชาในการสร้างสรรค์ผลงานวิชาการอย่างต่อเนื่องเพื่อประโยชน์ต่อมวลชนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พระเดชพระคุณให้การส่งเสริม และแนะนำแนวทางปฏิบัติที่เป็นประโยชน์พร้อมทั้งตั้งอยู่ในหลักเหตุและผล ในโอกาสสำคัญนี้ ผู้เขียนขอน้อมถวายมุทิตาสักการะ ด้วยความตั้งใจยิ่งแต่พระเดชพระคุณพระเทพพรเมธี, รศ.ดร. รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และหวังเป็นอย่างยิ่ง โมเดลความเป็นนักวิจัยวิทยาการวิจัยทางพระพุทธศาสนาของพระเทพพรเมธี ปราชญ์เมธี ศรีมหาจุฬาลงกรณ์ จะเป็นต้นแบบของแนวทางปฏิบัติที่ดีสำหรับนักวิจัยทางพระพุทธศาสนาทุกท่านที่จะฝึกฝนตนให้พร้อมที่จะก้าวไปสู่ความเป็นนักวิจัยวิทยาการวิจัยได้อย่างเต็มภาคภูมิต่อไป

ขอกราบนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

ดร.ลำพอง กลมกุล

ผู้อำนวยการส่วนวิจัย สารสนเทศและบริการวิชาการ

ศูนย์อาชีวศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สารบัญ

คำนำน้อมถวายมุทิตาสักการะ.....	ง
สารบัญ.....	ฉ
บทน้อมถวายมุทิตาสักการะ.....	ช
บทความว่าด้วยโมเดลความเป็นนักวิจัยทางการวิจัยทาง พระพุทธศาสนาของพระเทพพรเมธี ปราชญ์เมธี	
ศรีมหาจุฬาลงกรณ์.....	1
บทคัดย่อ.....	1
Abstract.....	2
ปฐมบทว่าด้วยเรื่องความเป็นนักวิจัยทางการวิจัยทางพระพุทธศาสนา	3
คุณลักษณะที่เป็นแบบอย่างที่ดี.....	11
บทบาทของนักวิจัยทางพระพุทธศาสนา.....	15
บทบาทของประธานสอบดุขุฎินิพนธ์.....	18
โมเดลความเป็นนักวิจัยทางการวิจัยทางพระพุทธศาสนา ของพระเทพพรเมธี.....	25
บทสรุป.....	27
รายการอ้างอิง.....	28
ภาคผนวก.....	31

น้อมถวายมุทิตาสักการะแด่ พระเทพปวรเมธี, รศ.ดร.
เจ้าคุณอาจารย์ผู้เป็นนักวิธิวิทยาการวิจัยทางพระพุทธศาสนา
แห่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

“สองมือประณตน้อมสักการะ
แต่คุณพระเทพปวรเมธี
นักวิทยาการวิจัยผู้มากมี
ทั้งศักดิ์ศรีความรู้เอนกอนันต์
ด้านศึกษา ปกครอง พุทธจิต
เป็นนิมิตมั่นหมายให้เจริญันท์
สร้างผลงานทรูเลิศประเสริฐมั่น
ให้ทุกวันยังจดจำมีคลายแคลง
ในวาระวันที่พิเศษ
ประดุงเพชรฉายแววประกายแสง
ชื่อเสียงท่านกังวานไกลไปต่างแดน
คงแนบแน่นคุณความดีอยู่ชั่วนกาล”

ดร.พวงขมนาถ จริยะจินดา
อดีตรองผู้อำนวยการตรวจเงินแผ่นดิน
ดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มจร

“จากการที่ได้ร่วมงานกับศูนย์อาเซียน มจร หลายครั้งทำให้ได้มีโอกาสสัมผัสกับการทำงานของท่านเจ้าคุณอาจารย์ พระเทพพรเมธี, รศ. ดร. ซึ่งมีความโดดเด่นด้านการบริหารจัดการโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทรัพยากรบุคคล เพราะศูนย์อาเซียนศึกษา มจร มีบุคลากรน้อยแต่ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งการกำหนดนโยบายที่มุ่งให้ศูนย์อาเซียนพัฒนางานวิจัยและเชื่อมประสานสร้างเครือข่ายด้านการศึกษาและการวิจัย ก็สะท้อนถึงวิสัยทัศน์ของท่านที่มองการณ์ไกลว่าอาเซียนจะขับเคลื่อนไปได้ดีก็ด้วยการศึกษาเชิงวิจัย ทำให้หลายปีที่ผ่านมาศูนย์อาเซียนศึกษา มจร ส่งเสริมและสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ขึ้นมาอย่างมาก เพื่อให้บุคลากร มจร และอาเซียนมีความสามารถด้านการวิจัยที่หลากหลายและเชิงลึก เน้นการลงพื้นที่จริงและวิเคราะห์สังเคราะห์ด้วยสถิติขั้นสูง เป็นก้าวสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนางานวิชาการที่เชื่อมโยงทั้ง พระพุทธศาสนา ประชาคมอาเซียน และวิธีวิทยาศาสตร์ใหม่”

พระมหาประสิทธิ์ ญาณปทีโป, ดร.

ดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มจร

“มีขวัญเหล่าเกล้า มากล้นสรรพสิ่ง พรั่งพร้อมเมตตา กรุณาแก่ศิษย์
โน้มนำชีวิต ปวงศิษย์เจริญพลัน”

นางจรูญศรี กล้ากลาย

นิสิตระดับดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มจร

“เปี่ยมด้วยความเมตตา
 นักพัฒนาการเรียนรู้
 มุ่งสร้างสรรค์งานวิจัย
 นำหลักพุทธธรรมไปสู่เชิงประจักษ์
 เป็นที่ยึดมั่นของคณาจารย์และนิสิต
 หมั่นผูกมิตรนำพาสู่สังคมอาเซียน”

ศิษย์ขอกราบแสดงมतिตาคิดแต่พระเดชพระคุณ ณ โอกาสนี้

ดร.บัณฑิตา ถิรทิตสกุล
 คุชฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มจร

“ขอกราบถวายมุทิตาสักการะพระเดชพระคุณพระเทพพรเมธี”

นางสาวนิพัชชา โอทกานนท์
 นางสาวสุพัตรา กวีธนกุล
 นิสิตระดับคุชฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มจร

“เมื่อครั้งข้าพเจ้าสอบโครงร่างคุชฎีนิพนธ์ ซึ่งท่านพระเทพพรเมธี,
 รศ.ดร. ผู้เป็นประธานกรรมการการสอบ ในครั้งนั้นข้าพเจ้าได้รับความ
 เมตตาและคำแนะนำจากท่านในข้อหลักธรรมที่ใช้บูรณาการกับทฤษฎีจิตวิทยา
 ที่เหมาะสมกับงานวิจัยที่มีกรอบแนวคิดที่ชัดเจน ข้าพเจ้าขอกราบนมัสการ
 ขอบคุณท่านมา ณ ที่นี้ด้วยความเคารพอย่างสูง”

ดร.อัญชิษฐา หาญกิจรุ่ง
 คุชฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มจร

“ในโอกาสที่ได้รับการเลื่อนสมณศักดิ์เป็นชั้นเทพที่ พระเทพพรเมธี คือ 1) ดีใจที่พระเดชพระคุณได้รับการสถาปนาเลื่อนสมณศักดิ์ในครั้งนี้ 2) เพราะบารมีของเจ้าคุณอาจารย์ที่สร้างสมมาตลอด และ 3) เป็นเพราะเจ้าคุณอาจารย์เป็นพระที่มีเมตตาบารมีจึงเสริมส่งให้อาจารย์เจ้าคุณเป็น พระเทพพรเมธีในครั้งนี้ กระผมในฐานะผู้ใต้บังคับบัญชาของพระเดชพระคุณ ขอกราบถวายแสดงความมุทิตากับพระเดชพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วยครับ กระผม”

นายสมชาย บุญสุน
บุคลากร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

“แม่นเรื่องเชิงพุทธประยุกต์เป็นพุทธจิตวิทยา
เมตตาเปี่ยมล้นกับศิษย์ทุกคน
การบริหารทันสมัย เป็นรูปธรรมเชิงประจักษ์
เน้นพัฒนานิวัตพัฒนาบุคลากรเพื่อการพัฒนาองค์กรสู่ยุค 4.0
เผยแพร่วัฒนธรรมองค์กรสู่ประชาคมโลก”

นางสาวสายน้อย คำชู
นิสิตระดับดุขุฎิบัณฑิต สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มจร

“ด้วยจิตท่านถึงพร้อม	ความเมตตา
สู่มวลศิษย์มิตรภักยา	พร้อมทั่ว
ขยายพุทธธรรม	นำซึ่งภาวณา
สวดยสุขด้วยธรรมเกล้า	สู่ห้วงพุทธธรรม”

นางสาวปมณฑลัญญะ จงวัฒนานุกุลกิจ
นิสิตระดับดุขุฎิบัณฑิต สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มจร

“จำลองสำรวจ หญิง ดร.กนกวรรณ ขวัญอ่อน นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ สำนักพัฒนาบุคลากร สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้ง ขอร่วมแสดงมุทิตาจิตสักการะแด่ **พระราชวรเมธี, รศ.ดร.**” รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร) ได้เลื่อนสมณศักดิ์เนื่องในพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ พระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ มอตราตั้ง พัดยศ ฐานานุกรม เป็นพระราชราชาคณะชั้นเทพ นามว่า **“พระเทพพรเมธี”** เมื่อวันอาทิตย์ที่ 28 กรกฎาคม 2562 ยิ่งความปลื้มปิติแก่บรรดาศิษยานุศิษย์ทั้งหลาย ซึ่งข้าพเจ้าขอน้อมถวายมุทิตาสักการะแด่**พระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณอาจารย์ พระอาจารย์ผู้ประเสริฐคุณ** ข้าพเจ้าได้รับความเมตตาจากพระเดชพระคุณเสมอครั้งเมื่ออยู่ระหว่างศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา อันได้แก่ การได้รับโอกาสเป็นวิทยากรกระบวนการโครงการพัฒนาสมรรถนะพระสอนศีลธรรมตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงภายใต้กองทุนส่งเสริมการเผยแพร่พระพุทธศาสนา โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หัวข้อ **“ศาสตร์พระราชาศาสตร์แห่งการพัฒนาที่ยั่งยืน”** โดยอาราธนาพระสอนศีลธรรมเข้ารับการพัฒนาสมรรถนะ จำนวน 1,200 รูป ครอบคลุมพื้นที่ 4 ภูมิภาคๆ ละ 300 รูป ครั้งนั้นได้ร่วมทีมภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้ศิษย์มีโอกาสเรียนรู้การทำงานร่วมครูบาอาจารย์ที่หลากหลาย มีการร่วมคิด ร่วมวางแผน ที่จะทำอย่างไรให้เกิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่มีกลุ่มเป้าหมายในโครงการดังกล่าวที่มีจำนวนมาก ให้สามารถร่วมคิด ร่วมวิเคราะห์ สังเคราะห์ ค้นหารูปแบบและแนวทางการจัดการเรียนการสอนหลักสำคัญครั้งนั้นจึงได้เรียนรู้และลงมือปฏิบัติรูปแบบของ World Cafe อีกทั้งยังได้รับคำชี้แนะองค์ความรู้ในฐานะที่ท่านเจ้าคุณอาจารย์เป็นนักวิถีวิทยาการวิจัยทางพระพุทธศาสนา ซึ่ง

พระเดชพระคุณได้เมตตาเป็น “องค์ประธานกรรมการควบคุมและสอบ
 คุชฎินิพนธ์” ในหัวข้อ “พุทธจิตวิทยาสร้างความเข้มแข็งทางด้านจิตใจใน
 ญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง” ทำให้ศิษย์เห็นแนวทางที่กระจ่างชัด
 ในหลักพระพุทธศาสนาที่ถูกต้องอันเป็นเป็นจิตวิทยาตะวันออกที่นำไป
 บูรณาการร่วมกับหลักจิตวิทยาตะวันตก จนตกผลึกมาเป็นกระบวนการ
 และโปรแกรม เพื่อยกระดับจิตใจแก่ผู้อยู่ในภาวะวิกฤติในชีวิตหรือเผชิญ
 เหตุการณ์ที่อาจก่อให้เกิดความเครียดสามารถสร้างความเข้มแข็งทางด้าน
 จิตใจได้ต่อไป ศิษย์ได้ทราบความการเลื่อนสมณศักดิ์จากสื่อต่างๆ ขออนุโม
 ทามิ...สาธุกับท่านเจ้าคุณอาจารย์ที่ท่านมีอุปการะยิ่งแก่พระศาสนาและนำ
 การบริหารพระศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองสถาพรสืบไปอย่างแน่นอน”

จาสิบตำรวจ หญิง ดร.กนกวรรณ ขวัญอ่อน
 นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ สำนักพัฒนาบุคลากร
 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
 คุชฎิบัณฑิต สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มจร

“พระต้นแบบบริหารการศึกษา
 พระต้นแบบนำพาพุทธวิถี
 พระต้นแบบนำคนทำตนดี
 พระผู้เป็นศักดิ์ศรี มจร
 ศิษย์ขอแสดงความยินดีเปรมปรีดียิ่ง
 ในข่าวที่เป็นมิ่งมงคลกมลศรี
 ขอน้อมกราบมุทิตาพระเทพพรเมธี
 ความยินดีนี้ระบือเลื่องลือไกล”

กราบถวายมุทิตาสักการะ
 ดร.จันทร แสงสุวรรณวา

ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มจร

“นับแต่ท่านเจ้าคุณอาจารย์ได้มีเมตตาเป็นประธานกรรมการ
 สอบโครงร่างดุสิตบัณฑิต ข้าพเจ้าได้ติดตามการทำงานของท่านมาโดย
 ตลอด จึงพบว่าท่านได้ทุ่มเทร่างกายและแรงใจในการปฏิบัติหน้าที่ของ
 ท่าน ทำให้ตระหนักเห็นถึงความเป็นยอดพระอาจารย์ เพราะสังเกตเห็นสิ่ง
 พิเศษในตัวท่านเจ้าคุณอาจารย์ สิ่งที่ยากจะหาใครเสมอเหมือนได้ และ
 เนื่องในวาระโอกาสที่ท่านเจ้าคุณอาจารย์ได้รับโปรดเกล้าฯ พระราชทาน
 เลื่อนสมณศักดิ์ในครั้งนี้ ข้าพเจ้าขอแสดงมุทิตาจิตน้อมสักการะท่านเจ้าคุณ
 อาจารย์ พระเทพพรเมธี, รศ. ดร. ด้วยความเคารพอย่างยิ่ง”

นางพรนภิส สุตโต

นิสิตระดับดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มจร

“สิ่งที่ข้าพเจ้าระลึกได้ไม่ลืมเลือนนั่นคือภาพที่พระเดชพระคุณ
 นั้นได้กำกับการซ่อมใหญ่งานประสาทปริญญาบัตรประจำปีที่ข้าพเจ้าได้
 ร่วมเข้ารับด้วยในฐานะคณบดีบัณฑิตนั้น พระเดชพระคุณเมตตาพวกเราด้วย
 การอธิบายการชักซ่อมด้วยตนเอง อย่างละเอียด ชัดเจนและปรารถนาดี
 อยากให้พวกเราทำถูกต้องสง่างาม โดยท่านไม่แสดงถึงความเหน็ดเหนื่อย
 แม้แต่อย่างใด แม้จะต้องทำการซ่อมกันหลายรอบ ข้าพเจ้าซาบซึ้งใจต่อ
 ความกรุณาของท่านที่มีต่อบัณฑิตทุกคน และขอถวายมุทิตาสักการะพระ
 เดชพระคุณเนื่องในโอกาสที่ได้รับการเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นชั้นเทพที่
 พระเทพปวรเมธีในครั้งนี้เจ้าค่ะ”

ดร. ภาดาภัสสรณ์ ภาดาพิลาสนันนทร์
 คณบดีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

“ปาเจราจริยา โหนติ คุณุตตรานุสาสกา”

โมเดลความเป็นนักวิธีวิทยาการวิจัยทางพระพุทธศาสนาของ
พระเทพพรเมธี ปราชญ์เมธี ศรีมหาจุฬาลงกรณ์
A Model of Buddhist Methodological Researcher of
Phra Theppavaramethi Prachmethi
Srimahachulalongkorn

ดร.ลำพอง กลมกุล¹ และคณะ

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอโมเดลความเป็นนักวิธีวิทยาการวิจัยทางพระพุทธศาสนาของพระเทพพรเมธี ปราชญ์เมธี ศรีมหาจุฬาลงกรณ์ โดยที่โมเดลพัฒนาจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการศึกษาภาคสนาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย และพัฒนาเป็นโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเพื่อแสดงความเชื่อมโยงคุณลักษณะของตัวแปรเกี่ยวกับความเป็นนักวิธีวิทยาการวิจัยทางพระพุทธศาสนาของพระเทพพรเมธี ผลการศึกษาพบว่า โมเดลความเป็นนักวิธีวิทยาการวิจัยทางพระพุทธศาสนาของพระเทพพรเมธี ประกอบด้วย ตัวแปรนักวิธีวิทยาการวิจัยทางพระพุทธศาสนา อธิบายได้จากตัวแปร เด่นวิธีวิทยาการวิจัย เชี่ยวชาญในหลักธรรม สร้างองค์ความรู้ และเผยแพร่งานสู่สากล โดยมีตัวแปรภายนอกแฝง ประกอบด้วย ตัวแปร ความสมบูรณ์ด้วยศีลาจารวัตร อธิบายได้จากตัวแปร ถึงพร้อมด้วยศีลมารยาท วัตรปฏิบัติ และตัวแปรความงามในส่วนสังคัม อธิบายได้จากความมีน้ำใจ เจริญจากสุขภาพ กล่าวสิ่งเป็นประโยชน์ เสมอต้นเสมอปลาย

¹ ผู้อำนวยการส่วนวิจัย สารสนเทศและบริการวิชาการ ศูนย์อาเซียนศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย

2 โมเดลความเป็นนักวิจัยวิทยาการวิจัยทางพระพุทธศาสนาของพระเทพปวรมณี

เสียสละแบ่งปัน ใช้ปัญญาไตร่ตรอง และกตัญญูทุกเวที และตัวแปรมุ่งเน้น หลักการบริหาร อธิบายได้จากการให้เกียรติผู้อื่น ปิดทองหลังพระ ปฏิบัติให้ดู อยู่ให้เห็น และเป็นกัลยาณมิตร โดยมีคุณสมบัติที่เป็นตัวแปรส่งผ่าน คือ ตัวแปรความสมบูรณ์ด้วยคุณ 5 ประการ ที่สามารถอธิบายได้จาก คุณวุฒิ คุณสมบัติ คุณภาพ คุณธรรม และคุณประโยชน์

คำสำคัญ: นักวิจัยวิทยาการวิจัย, พระพุทธศาสนา, พระเทพปวรมณี

Abstract

The purpose of this article was to propose a model of Buddhist methodological researcher of Phra Theppavaramethi Prachmethi Srimahachulalongkorn. Documentary study and field study were used for research design. Data was analyzed by using analytic induction and continue to develop causal model in order to connect the characteristic of variables that generate to be Buddhist methodological researcher of Phra Theppavaramethi. Results indicated that the variable of Buddhist methodological researcher can be explained by great research methodology, expert in Buddhist principles, create body of knowledge, and publish to international level. The exogenous variables were full of good manner that can be explained by precepts, etiquette and daily practices. The variable of social impressiveness can be explained by kindness, nice speech, say useful message, be stable, sharing, consideration and be gratitude. The variable of management principles can be explained by giving honor to others, work behind the scene, good at

practice, staying close and be friendly. In addition, the mediated variable was shown in the model which was full of 5 valuable aspects and can be explained by academic qualification, general qualification, quality, morality and benefit.

Keywords: Methodological Researcher, Buddhism,
Phra Theppavaramethi

ปฐมบทว่าด้วยเรื่องความเป็นนักวิธีวิทยาการวิจัยทางพระพุทธศาสนา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นมหาวิทยาลัยที่มีแผนพัฒนามหาวิทยาลัยเน้นการวิจัย ให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงาน และใช้ในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้น เมื่อปัญหาในสังคมมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้นปัญหาวิจัยก็มีความซับซ้อน วิธีวิทยาการวิจัยแบบเดิม ๆ ไม่สามารถนำมาใช้ตอบปัญหาวิจัยได้อย่างกว้างขวาง จึงเป็นความจำเป็นที่จะต้องนำวิธีวิทยาการวิจัยที่หลากหลายมาปรับใช้กับปัญหาวิจัยรวมทั้งให้มีการบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มาใช้ในการออกแบบและกำหนดตัวแปรที่สำคัญสอดคล้องกับปัญหาวิจัยที่ต้องการศึกษา ดังนั้น บุคคลที่มีศักยภาพในการออกแบบการวิจัยที่มีความหลากหลายและมีการบูรณาการหลักพุทธธรรมมาใช้ในการวิจัยนั้น จึงได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่มีความเป็นนักวิธีวิทยาการวิจัยทางพระพุทธศาสนา อีกทั้งต้องมีศักยภาพในการนำกระบวนการที่ค้นของการวิจัยมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับปัญหาวิจัย รวมทั้งการรู้จักการออกแบบการวิจัยที่ทันสมัยตามการเปลี่ยนแปลงของสังคมด้วย

4 โมเดลความเป็นนักวิจัยวิทยาการวิจัยทางพระพุทธศาสนาของพระเทพพรเมธี

ภาพที่ 1 พระเทพพรเมธี, รศ.ดร. วิทยาการบรรยายพิเศษกับโครงการวิจัย ใช้ประโยชน์ การฝึกอบรมครูภายใต้โครงการวิจัย “การพัฒนา เจตคติจิตวิญญาณความ เป็นครูในวิถีพุทธ” ห้อง 401 สำนักงาน อธิการบดี มจร

พระเทพพรเมธี, รศ.ดร. รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นผู้บริหารที่มีความคิดกว้างขวางและเป็น ผู้ที่สร้างสรรค์ผลงานวิชาการและงานวิจัยอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การทำวิจัย โดยได้นำกระบวนการทัศน์ของการวิจัยที่หลากหลายมาใช้ในการ ออกแบบการวิจัยที่ได้รับทุนหรืองบประมาณอุดหนุน จากแหล่งทุนต่างๆ เช่น การออกแบบการวิจัยโดยใช้ทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory) ใน การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน ประเทศ CLMV นอกจากนี้ ยังมีผลงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับแนวโน้มการ จัดการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพและสันติภาพในประชาคมอาเซียน พระเดชพระคุณได้มีการออกแบบการวิจัยที่ใช้วิธีการวิจัยอนาคตด้วย เทคนิค EDFR อันเป็นวิธีการที่ทำให้ได้องค์ความรู้อันเป็นวิธีการวิจัย อนาคตอีกวิธีการหนึ่ง รวมทั้งในการวิจัยครั้งล่าสุดได้รับทุนสนับสนุนจาก สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) พระเดชพระคุณได้ออกแบบ การวิจัยโดยใช้การวิจัยแบบผสมวิธีพหุระยะ (Multiphase Mixed

Methods Research) ซึ่งเป็นวิธีการวิจัยที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้นโดยได้นำมาออกแบบการวิจัยเพื่อสร้างนวัตกรรมสำหรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนนิสิตของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาพที่ 2 พระเทพพรเมธี,รศ.ดร. ในฐานะหัวหน้าโครงการวิจัย อบรมชุดการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม CLMV แก่ผู้เข้าอบรมที่ วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี (วัดไร่ขิง) จ.นครปฐม 12 กันยายน 2561

จากผลงานที่ปรากฏ พบว่า พระเทพพรเมธี, รศ.ดร. ได้มีการนำแนวทางการวิจัยแบบใหม่เข้ามาใช้สำหรับการวิจัยทางพระพุทธศาสนา เพื่อนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมหรือสื่อการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัยสอดคล้องกับบริบทของมหาวิทยาลัย ด้วยแบบอย่างที่ดีนี้จึงเป็นเหตุผลให้ผู้เขียนสนใจในการที่จะพัฒนาโมเดลความเป็นนักวิจัยวิทยาการวิจัยทางพระพุทธศาสนาของพระเทพพรเมธี เพื่อไว้เป็นโมเดลต้นแบบสำหรับคณาจารย์หรือนักวิจัยที่สนใจในการที่จะพัฒนาตนเองให้มีทักษะหรือศักยภาพในการออกแบบการวิจัยที่หลากหลายทั้งการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) การวิจัยอนาคต (Future Research) หรือการวิจัยที่ใช้แนวคิดของทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory) อันเกิดจากการศึกษาและวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพหรือการศึกษาภาคสนามแล้วนำมาสร้างเป็นทฤษฎีทางการวิจัยที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสังคมได้

หนังสือเล่มนี้มุ่งเน้นการนำเสนอโมเดลต้นแบบของความเป็นนักวิจัย วิทยาการวิจัยทางพระพุทธศาสนาเพื่อเป็นแนวทางสำหรับนักวิจัยรุ่นใหม่ หรือผู้ที่สนใจในการพัฒนาตนเองเพื่อนำไปสู่การขวนขวายเรียนรู้และนำสู่ การปฏิบัติการวิจัย และเพื่อให้เกิดทักษะและกระบวนการของการวิจัยที่ นำไปพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพผ่านกระบวนการวิจัยและที่สำคัญที่สุด คือจำเป็นต้องมีการบูรณาการหลักธรรมไปเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา ตัวแปรที่เป็นลักษณะเฉพาะของงานวิจัยทางพระพุทธศาสนาของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

การวิจัย มาจากคำว่า Research มีรากศัพท์มาจาก Re + Search Re แปลว่า ซ้ำ Search แปลว่า ค้น ดังนั้น Research แปลว่า ค้นคว้าซ้ำ แล้วซ้ำอีก ซึ่งน่าจะหมายถึง การค้นหาความรู้ ความจริง ค้นแล้วค้นอีก ซึ่ง จะทำให้ได้รับรู้ความรู้ความจริงที่น่าเชื่อถือ ถูกต้อง เพราะมีข้อมูลที่ เพียงพอต่อการสรุปเป็นความรู้ความจริงนั้น ๆ มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการวิจัยไว้มากมาย

การแสวงหาความรู้มีหลากหลายวิธี แต่ในทางพระพุทธศาสนามี แนวคิด หรือหลักคำสอนในเรื่อง “วิจัย” ที่แปลว่า การทำให้แจ้ง หรือการ แสวงหาความรู้โดยมีเป้าหมายเพื่อความรู้นั้น ๆ ให้เกิดผลเชิงประจักษ์ หรือมีความชัดเจน อันเป็นเป้าหมายของปัญญา หรือการได้มาซึ่งปัญญา ตามหลักพระพุทธศาสนา นอกจากนี้พระพุทธศาสนาให้ความสำคัญกับ ความรู้ (ปริยัติ-Knowledge) หรือการศึกษา การได้มาซึ่งความรู้แล้วนำ ความรู้นั้นไปสู่การทดลองปฏิบัติ หรือลงมือทำ (ปฏิบัติ-Practice) จนกระทั่งได้คำตอบของความรู้้นั้น (ปฏิบัติ-Wisdom) เป็นความรู้ชัด รู้แจ้ง รู้จริง และเป็นความรู้ที่ก่อประโยชน์ ทำให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม ส่วนรวม ดังคติในทางพระพุทธศาสนาที่ว่า “ประโยชน์” หรือ พระพุทธศาสนา หรือความรู้นั้นต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อการรู้แจ้ง รู้จริงเป็นปัญญาที่บริสุทธิ์ (วิสุทธิปัญญา) ที่ไม่ได้เคลือบหรือฉาบทาด้วย

อามิสผลประโยชน์ จึงเรียกว่าวิจัยหรือการแสวงหาความรู้ในทางพระพุทธศาสนาได้อย่างแท้จริง

มีข้อมูลหลักฐานในพระไตรปิฎก เล่มที่ 34 พระอภิธรรมปิฎก เล่มที่ 1 ธรรมสังคณีปกรณ์ สะท้อนข้อมูลแนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยในพระพุทธศาสนาที่ว่า

ถาม

“ปัญญินทรีย์ ที่เกิดขึ้นในสมัยนั้น เป็นไฉน
สัมมาทิฐิ ที่เกิดขึ้นในสมัยนั้น เป็นไฉน
ปัญญาพละ ที่เกิดขึ้นในสมัยนั้น เป็นไฉน
อโมหะ ที่เกิดขึ้นในสมัยนั้น เป็นไฉน
สัมปชัญญะ ที่เกิดขึ้นในสมัยนั้น เป็นไฉน
วิปัสสนา ที่เกิดขึ้นในสมัยนั้น เป็นไฉน
อนัญญาตัญญูสสามิตินทรีย์ ที่เกิดขึ้นในสมัยนั้น เป็นไฉน
อัญญินทรีย์ ที่เกิดขึ้นในสมัยนั้น เป็นไฉน
อัญญาตาวินทรีย์ ที่เกิดขึ้นในสมัยนั้น เป็นไฉน”

ตอบ

“ปัญญา กิริยาที่รู้ชัด ความวิจัย ความเลือกสรร
ความวิจัยธรรม ความกำหนดหมาย ความเข้าไปกำหนด
ความเข้าไปกำหนดเฉพาะ ภาวะที่รู้ ภาวะ ที่ฉลาด ภาวะ
ที่รู้ละเอียด ความรู้อย่างแจ่มแจ้ง ความค้นคิด ความ
ใคร่ครวญ ปัญญาเหมือนแผ่นดิน ปัญญาเครื่องทำลาย
กิเลส ปัญญาเครื่องนำทาง ความเห็นแจ้ง ความรู้ดี
ปัญญาเหมือนปฏัก ปัญญา ปัญญินทรีย์ ปัญญาพละ
ปัญญา เหมือนคัสตรา ปัญญาเหมือนปราสาท ความ
สว่างคือปัญญา แสงสว่างคือปัญญา ปัญญาเหมือน
ประทีป ปัญญาเหมือนดวงแก้ว ความไม่หลงงมงาย

*ความเลือก เพ็นธรรม สัมมาทิฏฐิ ในสมัยนั้น นี้ชื่อ ที่
เกิดขึ้นในสมัยนั้น”*

นักวิธีวิทยาการวิจัย

บุคคลที่ทำวิจัยและสร้างกระบวนการของการได้มาซึ่งความรู้ หรือวิธีของการได้มาซึ่งความรู้ ในกระบวนการของการวิจัยเรียกว่าบุคคล นั้น ๆ ว่านักวิธีวิทยาของการวิจัย เมื่อกล่าวถึงความเป็นพระเทพพรเมธี ในฐานะที่เป็นบุคลากรทางการศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์ ผู้ที่แสวงหา ความรู้ด้วยวิธีการหรือวิธีวิทยาการต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบทางการ ปฏิบัติงานทั้งงานด้านการบริหารองค์กร และการบริหารกิจการคณะสงฆ์ วิจัย พระเดชพระคุณได้ใช้วิธีการที่หลากหลายในการเข้ามาจัดการกับ ปัญหานั้น โดยมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบตามขั้นตอนการวิจัย รวมทั้ง มอบหมายงานให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้นำวิธีการนี้ไปดำเนินการให้สำเร็จ ลุล่วงตามเป้าหมายตัวชี้วัดของงาน

จากผลงานวิจัยที่ผ่านมาพระเดชพระคุณพระเทพพรเมธีได้ ประยุกต์ใช้หลักการพัฒนาทฤษฎีฐานรากเพื่อการพัฒนาหลักสูตรอาเซียน ศึกษาสำหรับผู้เรียน ได้นำการวิจัยอนาคตมาศึกษาแนวโน้มการจัดการ การศึกษาของประเทศในประชาคมอาเซียน รวมทั้งได้นำการออกแบบการ วิจัยแบบผสมวิธีพหุระยะไปใช้สำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ข้ามวัฒนธรรมอาเซียน สำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย ดังปรากฏผลเชิงประจักษ์ นั่นเอง สิ่งนี้เป็นเครื่องยืนยันได้ว่าพระ เดชพระคุณพระเทพพรเมธีเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติของการเป็นนักวิธี วิทยาการวิจัยทางพระพุทธศาสนาของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัยแห่งนี้

ภาพที่ 3 พระราชวรเมธี,รศ.ดร ในฐานะหัวหน้าโครงการวิจัย เป็นประธาน นำการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussions) ในโครงการวิจัยเรื่อง "รูปแบบการจัดการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมอาเซียนในกลุ่มประเทศ CLMV สำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย" ณ ห้องประชุม 303 อาคารสำนักงานอธิการบดี เมื่อ วันศุกร์ที่ 27 เมษายน พ.ศ.2561

การวิจัยทางพระพุทธศาสนา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยสงฆ์แห่งประเทศไทยที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนการสอนและการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่มีการบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการนำไปใช้เพื่อพัฒนาศาสตร์และองค์ความรู้ที่จะนำไปพัฒนาสังคมเมื่อเวลาผ่านไปพบว่าปัญหาในสังคมมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ดังนั้น ในการวิจัยและศึกษาค้นคว้าจึงจำเป็นต้องนำศาสตร์หรือวิธีวิทยาการวิจัยที่หลากหลายมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบการวิจัยเพื่อตอบโจทย์และแก้ไขปัญหาสังคมได้อย่างชัดเจนและสามารถที่จะต่อยอดพัฒนาองค์ความรู้หรือวิธีการต่างๆ เพื่อประโยชน์แก่คนในสังคมนั้นเอง ดังนั้น ผู้นำของมหาวิทยาลัยที่มีบทบาทในการผลักดันให้เกิดการพัฒนาทางด้านการวิจัยและการบริหารงานของมหาวิทยาลัย จะผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนเกี่ยวกับการพัฒนางานด้านการศึกษา การวิจัย การพัฒนานวัตกรรม รวมทั้งการส่งเสริมการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์ (Research Utilization) เพื่อประโยชน์ทั้งต่อองค์กรและสังคมสืบต่อไป

คุณลักษณะที่เป็นแบบอย่างที่ดี

ในการนำเสนอคุณลักษณะที่เป็นแบบอย่างที่ได้แบ่งนำเสนอเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนประวัติทางวิชาการ และบทส่วนบทสังเคราะห์จากถ้อยคำ มุทิตาสักการะเนื่องในโอกาสได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ มีดังนี้

ส่วนที่ 1 ประวัติทางวิชาการ

พระเทพพรเมธี (ประสิทธิ์ พรหมรังสี), รศ.ดร., รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาดุษฎีบัณฑิต (Ph.D.) สาขาปรัชญา มหาวิทยาลัยมัทราส ประเทศอินเดีย ปี พ.ศ.2539 โดยได้รับทุนการศึกษาจากรัฐบาลอินเดีย (UNIVERSITY GRANTS COMMISSION: U.G.C.) ปัจจุบันเป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร และดำรงตำแหน่งเลขานุการเจ้าคณะภาค 2 และผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร ประธานคณะกรรมการประสานงานแผนยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา (คปพ.) มีส่วนสำคัญในการจัดประชุมสัมมนาวิชาการนานาชาติเนื่องในโอกาสวันวิสาขบูชาโลก เพื่อเผยแพร่การประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและการปฏิบัติอย่างพอเพียง นอกจากนี้ พระเทพพรเมธี, รศ.ดร. ยังเป็นนักเขียนที่เขียนร่วมหรือเป็นบรรณาธิการของหนังสือมากกว่า 100 เล่ม/เรื่อง รวมทั้งประวัติและผลงานพระอุบาลีคุณูปมาจารย์ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน ในฐานะรักษาการผู้อำนวยการศูนย์อาเซียนศึกษา ซึ่งได้ดำเนินการวิจัยระหว่างประเทศเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการพุทธอาเซียนในประเทศไทยและประเทศ CLMV โดยได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว) และสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย รวมทั้งผลงานวิจัยด้านการศึกษาคือ เรื่อง “แนวโน้มการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพและ

สันติภาพของประเทศในประชาคมอาเซียน” และเรื่อง “รูปแบบการจัดการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมอาเซียนในกลุ่มประเทศ CLMV สำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ทุนวิจัยมุ่งเป้าปี 2560

ส่วนที่ 2 บทสังเคราะห์จากถ้อยคำมุทิตาสักการะ

จากการศึกษาและสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นแบบอย่างที่ดีของพระเทพพรเมธี ผลการสะท้อนคิดปรากฏดังต่อไปนี้

“ท่านมีความสามารถในการทำงานอย่างหลากหลาย อีกส่วนหนึ่งคือ ความงามในส่วนสังคม นัยนี้ ท่านแสดงตนให้ผู้อื่นได้ประจักษ์ใน ความมีน้ำใจ เจริญด้วยคำสุภาพ กล่าวแต่ในสิ่งที่เป็นประโยชน์ วางตนเสมอต้นเสมอปลาย การเสียสละแบ่งปัน การใช้ปัญญาไตร่ตรอง ความกตัญญูกตเวทิตา คุณธรรมส่วนนี้ เป็นที่เด่นชัด เป็นธรรมบารมี เป็นลึ้มสลักใจ ให้ผู้มีพระคุณ พระมหาเถระ สหธรรมิก และบริวารชน รำลึกถึงปฏิบัติทาของท่านไม่รู้ลื้ม”

(ผู้บริหาร มจร, สะท้อนคิด, 28 กรกฎาคม 2562)

“ท่านเจ้าคุณพระราชพรเมธี, รศ.ดร. ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นเทพ ถือว่าเป็นพระราชาคณะชั้นผู้ใหญ่ ในราชทินนามที่ พระเทพพรเมธี ในมหาสมณคณาภิธานพระราชาพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา 28 กรกฎาคม 2562 นี้ ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ในพระบรมมหาราชวัง นับว่าเป็นการเหมาะสมด้วยประการทั้งปวง เพราะ “คุณวุฒิ คุณสมบัติ คุณภาพ คุณธรรม และคุณประโยชน์”

ที่ได้บำเพ็ญมา 5 ประการ บริบูรณ์พร้อมทุกประการ อันเป็นเครื่องยืนยันว่า บัดนี้พระเดชพระคุณ บุญเต็มเปี่ยม บารมีเต็มเปี่ยม”

(พระราชอาณัติ, สะท้อนคิด, 28 กรกฎาคม 2562)

“ท่านเจ้าคุณฯ รับผิดชอบ ดูแลการพัฒนามหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วังน้อย มาตั้งแต่นั้น ปรากฏเป็น ความเจริญก้าวหน้าด้านกายภาพชัดเจน ดูแลรับผิดชอบงาน พระสอนศีลธรรมทั่วประเทศ เป็นเลขานุการเจ้าคณะภาค 2 ช่วยงานบริหารกิจการคณะสงฆ์ เรื่องแผนปฏิรูปกิจการ พระพุทธศาสนา ทำงานด้วยความทุ่มเทเอาใส่มาอย่างต่อเนื่อง ยาวนานได้ทั้งบุญ ได้ทั้งกุศล นั่นคือบุญบารมีและความฉลาด รอบรู้ ทั้งด้านบริหารและวิชาการ จึงเหมาะสมอย่างยิ่งที่ได้รับ พระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชอาณัติชั้นเทพในราช ทินนามว่า “พระเทพปวรเมธี”

(ผู้บริหาร มจร, สะท้อนคิด, 28 กรกฎาคม 2562)

“ท่านเจ้าคุณพระเทพปวรเมธี เป็นพระเถระที่มีศิลาจาร วัตตรงดงามและมีกิริยามารยาทเรียบร้อยจึงเป็นที่ตั้งแห่งศรัทธา ปสาทะของญาติโยมสาธุชนและเป็นที่รักของเพื่อนสหธรรมิก ทั้งหลาย ทั้งยังเป็นผู้ที่มีความรู้ดีเยี่ยมในทางคติโลกและศีลธรรม เพราะท่านสอบได้เปรียญธรรม 5 ประโยค สำเร็จปริญญาพุทธ ศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยม) สาขาปรัชญา จากมหาวิทยาลัยมหา จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และสำเร็จปริญญาดุขฎีบัณฑิต (Ph.D.) สาขาปรัชญา จากมหาวิทยาลัยมัทราส ประเทศอินเดีย และได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาปรัชญา”

(พระราชอาณัติ, สะท้อนคิด, 28 กรกฎาคม 2562)

“พระเดชพระคุณมีองค์ความรู้ในการบริหารจัดการงาน คณะสงฆ์อย่างลุ่มลึก เป็นที่รัก เคารพ นับถือของคณะสงฆ์ เป็นที่ศรัทธาของพุทธศาสนิกชน ในส่วนของผู้บริหารระดับสูงของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พระเดชพระคุณได้ ทำหน้าที่เป็นผู้บริหาร มีองค์ความรู้ทางด้านบริหารและด้าน วิชาการอย่างคมคาย สามารถถอดเป็นความรู้ให้อนุชนรุ่นหลังได้ สืบทอดในการบริหารจัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพ ข้าพเจ้าได้ เรียนรู้เทคนิคด้านการบริหารงาน การวางตนเป็นผู้บริหารตาม แบบอย่างที่ดีด้วยบทบาทที่ “ทำให้ดู อยู่ให้เห็น เย็นให้ได้สัมผัส เจนจัดในหน้าที่” และเน้นการทำงาน 4 คำ คือ คิดเป็น ทำเป็น บริหารงานเป็น และเห็นผลงาน รวมทั้งเป็นผู้ปิดทองหลังพระ”

(ผู้บริหาร มจร, สะท้อนคิด, 28 กรกฎาคม 2562)

“พระเถระผู้่องอาจและปราดเปรื่อง

วรุฒม์เรื่องรุ่งโรจน์โชติศักดิ์ศรี

วัตรปฏิบัติทางวิลาสินี

เปี่ยมเมตตาบารมีศรีประยรวงศ์

รับภาระธุระพระพุทธศาสนา

พรหมวิหารธรรมงามสูงส่ง

ปณิธานเลิศล้ำเทิดอํารง

หวังมั่นคงพุทธศาสน์คู่ชาติไทย”

(ผู้บริหาร มจร, สะท้อนคิด, 28 กรกฎาคม 2562)

โดยสรุป พระเดชพระคุณพระเทพปวรเมธี, รศ.ดร. คือบุคลากรที่มีคุณสมบัติสมบูรณ์พร้อมทั้งทางธรรมและทางวิชาการ เป็นต้นแบบของการบริหาร มีทัศนคติทันสมัย เปิดใจรับศาสตร์ใหม่เพื่อนำมาปรับใช้ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นผู้มองการณ์ไกลและส่งเสริมทุกกิจกรรมที่จะช่วยสนับสนุนการพัฒนาของมหาวิทยาลัย รวมทั้งให้โอกาสแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาในการสร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณค่าให้กับสถาบัน

บทบาทของนักวิจัยทางพระพุทธศาสนา

พระเดชพระคุณที่มีความเป็นนักวิธีวิทยาการวิจัยทางพระพุทธศาสนาที่มีความเชี่ยวชาญในการออกแบบการวิจัยสามารถทำวิจัยที่ใช้วิธีวิทยาการวิจัยที่หลากหลาย ได้แก่ การออกแบบการวิจัยโดยใช้ทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory) ในงานวิจัยเรื่อง “โครงการการพัฒนาหลักสูตรพุทธอาเซียของมหาวิทยาลัยสงฆ์ผ่านการบูรณาการความรู้เรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในประเทศไทยและกลุ่มประเทศ CLMV” การออกแบบการวิจัยอนาคตด้วยเทคนิค EDR ในงานวิจัยเรื่อง “แนวโน้มการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพและสันติภาพของประเทศในประชาคมอาเซียน” และการออกแบบการวิจัยแบบผสมวิธีพหุระยะ (Multiphase Mixed Methods Research) ในงานวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมอาเซียนในกลุ่มประเทศ CLMV สำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย”

นอกจากการทำวิจัยแล้วพระเดชพระคุณยังส่งเสริมให้นำผลงานวิจัยไปเผยแพร่ในเวทีวิชาการระดับนานาชาติอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

บทความจากการศึกษาวิจัยเรื่อง “A Synthesis of Research on the Advancement of Buddhist Research in ASEAN Community by Using Meta-ethnography” เข้าร่วมนำเสนอและตีพิมพ์ในงาน Sixth International Conference on Religion and

Spirituality in Society The Catholic University of America
Washington D.C., USA 23-24 March 2016

บทความวิจัยเรื่อง “Educational Management for Peace
towards Religious Diversity in ASEAN Community” เข้าร่วม
นำเสนอและจัดพิมพ์ในงาน Seventh International Conference on
Religion and Spirituality in Society Imperial College London
London, UK 17-18 April 2017

บทความจากการศึกษาวิจัยเรื่อง “Trends of Educational
Management for Unity and Peace of Countries in ASEAN
Community” เข้าร่วมนำเสนอและจัดพิมพ์ในงาน The Twenty-Fifth
International Conference on Learning University of Athens
Athens, Greece 21–23 June 2018

บทความจากการศึกษาวิจัยเรื่อง “Reflection of Learning
Experience on Thai Educational System of Vietnamese
Students in Buddhist University” เข้าร่วมนำเสนอและจัดพิมพ์ในงาน
International Conference Program Southeast Vietnam Outlook
2018 6th – 8th December, 2018 Thu Dau Mot University, Thu
Dau Mot City, Binh Duong Province, Vietnam

บทความจากการศึกษาวิจัยเรื่อง “An Instructional Model
of ASEAN Cross Cultural Learning of CLMV Students in
Mahachulalongkornrajavidyalaya University” เข้าร่วมนำเสนอและ
จัดพิมพ์ในงาน International Conference on “Multidisciplinary
Innovation in Academic Research” (MIAR-19) 27th Apr-28th
Apr'2019, Zurich, Switzerland

บทความจากการศึกษาวิจัยเรื่อง “ASEAN Cross Cultural Learning of CLMV Students Studying at Mahachulalongkornrajavidyalaya University in Thailand” ร่วมนำเสนอและจัดพิมพ์ในงาน 3rd International Social Sciences and Humanities Berlin Conference Berlin, Germany 02-05 May, 2019

โดยสรุปจากผลงานที่ผ่านกระบวนการวิจัย ศึกษาอย่างเป็นระบบ พร้อมถูกส่งต่อไปนำเสนอในเวทีนานาชาติ ในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน ได้สะท้อนให้เห็นว่าเป็นการนำพาท้องความรู้ผ่านกระบวนการวิจัย ไปสู่นานาชาติ โดยมีมติเชื่อมโยง 2 ประการ คือ (1) เป็นการประกาศหลักคำสอนในทางพระพุทธศาสนาในฐานะที่เป็นพระภิกษุสงฆ์ในพระพุทธศาสนา จะพึงทำหน้าที่ตามเจตนารมณ์แห่งพุทธะ ในพระพุทธศาสนาที่ว่า “ภิกษุทั้งหลายจงจาริกไปเพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนหมู่มา” จงแสดงธรรม ดังนั้น การทำหน้าที่ของพระภิกษุในพระพุทธศาสนาคือการเผยแผ่ ธรรมเทศนามัย หรือการส่งต่อความรู้สู่สาธารณ เป็นการประกาศศาสนาผ่านงานวิชาการ ที่ได้จากการวิจัยตามแนวทางพระพุทธศาสนาและตะวันตก นำมาบูรณาการเป็นชุดความรู้ และที่สำคัญในฐานะเป็นผู้บริหารของมหาวิทยาลัย จึงเท่ากับได้มีการประกาศเกียรติคุณของมหาวิทยาลัยให้ปรากฏต่อสาธารณะในภาพกว้าง ว่าบุคลากรของมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาจากประเทศไทยได้ทำการศึกษาวิจัยเป็นชุดความรู้และเผยแพร่งส่งต่อเป็นชุดความรู้สากลให้เกิดผลเป็นการขับเคลื่อนเป็นชุดความรู้ต่อสาธารณะด้วยเช่นกัน

บทบาทของประธานสอบดุขฎีนิพนธ์

บทบาทของการเป็นประธานสอบดุขฎีนิพนธ์ พระเทพพรเมธี ได้เมตตาเป็นประธานสอบและได้แนะนำแนวทางการพัฒนาดุขฎีนิพนธ์ให้ได้มาตรฐานตามที่บัณฑิตวิทยาลัยได้กำหนดไว้ รวมทั้งได้แนะนำวิธีการหรือแนวทางในการบูรณาการหลักธรรมในดุขฎีนิพนธ์ของนิสิต ปราภฎได้ดังต่อไปนี้

“เมื่อครั้งข้าพเจ้าสอบโครงร่างดุขฎีนิพนธ์ซึ่งพระเดชพระคุณพระเทพพรเมธี, รศ.ดร. ผู้เป็นประธานกรรมการการสอบ ในครั้งนั้นข้าพเจ้าได้รับความเมตตาและคำแนะนำจากท่านในข้อหลักธรรมที่ใช้บูรณาการกับทฤษฎีจิตวิทยา ที่เหมาะสมกับงานวิจัยที่มีกรอบแนวคิดที่ชัดเจน”

(ดุขฎีบัณฑิต A, สะทอนคิด, 27 กรกฎาคม 2562)

“นับแต่ท่านเจ้าคุณอาจารย์ได้มีเมตตาเป็นประธานกรรมการสอบโครงร่างดุขฎีนิพนธ์ ข้าพเจ้าได้ติดตามการทำงานของ ท่านมาโดยตลอด จึงพบว่าท่านได้ทุ่มเทร่างกายและแรงใจในการปฏิบัติหน้าที่ของท่าน ทำให้ตระหนักเห็นถึงความเป็นยอดพระอาจารย์ เพราะสังเกตเห็นสิ่งพิเศษในตัวท่านเจ้าคุณอาจารย์ สิ่งที่ยากจะหาใครเสมอเหมือนได้”

(นิสิตระดับดุขฎีบัณฑิต B, สะทอนคิด, 27 กรกฎาคม 2562)

“ได้รับคำชี้แนะองค์ความรู้ในฐานะที่ท่านเจ้าคุณอาจารย์เป็นนักวิจัยวิทยาการวิจัยทางพระพุทธศาสนา ซึ่งพระเดชพระคุณได้เมตตาเป็น “องค์ประธานกรรมการควบคุมและสอบดุขฎีนิพนธ์” ในหัวข้อ “พุทธจิตวิทยาสร้างความเข้มแข็งทางด้านจิตใจในญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง” ทำให้ศิษย์เห็น

แนวทางที่กระจ่างชัดในหลักพระพุทธศาสนาที่ถูกต้องอันเป็น เป็นจิตวิทยาตะวันออกที่นำไปบูรณาการร่วมกับหลักจิตวิทยา ตะวันตก จนตกผลึกมาเป็นกระบวนการและโปรแกรม เพื่อ ยกกระดับจิตใจแก่ผู้อยู่ในภาวะวิกฤติในชีวิตหรือเผชิญเหตุการณ์ ที่อาจก่อให้เกิดความเครียดสามารถสร้างความเข้มแข็งทางด้าน จิตใจได้ต่อไป”

(ดุष्ฎีบัณฑิต C, สะท้อนคิด 27 กรกฎาคม 2562)

“นับแต่ท่านเจ้าคุณอาจารย์ได้มีเมตตาเป็นประธาน กรรมการสอบโครงร่างดุष्ฎีนิพนธ์ ข้าพเจ้าได้ติดตามการทำงาน ของท่านมาโดยตลอด จึงพบว่าท่านได้ทุ่มเทแรงกายและแรงใจ ในการปฏิบัติหน้าที่ของท่าน ทำให้ตระหนักเห็นถึงความเป็น ยอดพระอาจารย์ เพราะสังเกตเห็นสิ่งพิเศษในตัวท่านเจ้าคุณ อาจารย์ สิ่งที่ยากจะหาใครเสมอเหมือนได้ และเนื่องในวาระ โอกาสที่ท่านเจ้าคุณอาจารย์ได้รับโปรดเกล้าฯ พระราชทาน เลื่อนสมณศักดิ์ในครั้งนี้ ข้าพเจ้าขอแสดงความยินดีสักการะ ท่านเจ้าคุณอาจารย์ พระเทพพรเมธี, รศ. ดร. ด้วยความเคารพ อย่างยิ่ง”

(นิสิตระดับดุष्ฎีบัณฑิต D, สะท้อนคิด, 27 กรกฎาคม 2562)

ผลของการสะท้อนคิดคือสิ่งที่สะท้อนความเมตตาของพระเดช พระคุณที่เป็นประธานสอบและได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในเชิงเชิง วิถีวิทยาการวิจัยทางพระพุทธศาสนา ซึ่งทำให้นิสิตได้แนวทางในการ พัฒนางานของตนเองไปสู่เป้าหมายได้อย่างชัดเจนและถูกต้อง นั่นเอง ตัวอย่างของผลงานดุष्ฎีนิพนธ์ของบัณฑิตที่พระเดชพระคุณเมตตาเป็น ประธานสอบมีดังต่อไปนี้

รูปแบบการปรึกษาแนวพุทธจิตวิทยาเพื่อการพัฒนาสมรรถนะการ
บริหารของนักธุรกิจชาย

A Model of Buddhist Psychological Counseling for Development
of Competency Management for Multi-Level Marketing
Personnel

ดร.แมนเหมือน สิริศักดิ์
พุทธศาสตร์ดุสิตบัณฑิต (พุทธจิตวิทยา)

รูปแบบสมการโครงสร้างการดูแลผู้สูงอายุโดยครอบครัว
ตามหลักพุทธจิตวิทยา

A Structural Equation Model of Elderly Care in Family
Following Buddhist Psychology

ดร.พวงขมนาถ จริยะจินดา
พุทธศาสตร์ดุสิตบัณฑิต (พุทธจิตวิทยา)

พุทธจิตวิทยาสร้างคามเข้มแข็งทางด้านจิตใจในญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรค
ไม่ติดต่อเรื้อรัง

Buddhist Psychology for Building Resilience Quotient in Family
Caregivers of Patients with Non-Communicable Diseases

จำสืบทำรวจ หญิง ดร.กนกวรรณ ขวัญอ่อน
พุทธศาสตร์ดุสิตบัณฑิต (พุทธจิตวิทยา)

จากบทบาทของผู้เป็นประธานในการสอบดุขุฎิพนธ์ในหลาย ๆ เล่ม/เรื่องหรือประเด็นที่นิสิตได้ทำการศึกษาไว้ ทำให้เห็นว่าพระเดชพระคุณท่านมีเมตตาต่อนิสิตรวมทั้งเป็นกลไกร่วมประการหนึ่งในการพัฒนาหรือชี้ช่องให้นิสิตได้พัฒนางานต่อ โดยเป็นทั้งประโยชน์ในส่วนของ การศึกษาเรียนรู้พระพุทธศาสนาที่ถูกต้อง ทั้งเป็นการศึกษาปฏิบัติในส่วน พลวัตทางพระพุทธศาสนาที่ต้องมีการประยุกต์ ให้สอดคล้องกับกาลสมัย ของหลักคำสอนในทางพระพุทธศาสนาด้วยเช่นกัน (1) **สอบด้วยเมตตา** อันหมายถึง แนะนำผู้เรียนให้เห็นข้อพร่องเพื่อเติมเต็ม ข้อเด่นเพื่อพัฒนา ให้เป็นองค์ความรู้และนวัตกรรมจากความรู้ที่จะผสมผสานระหว่างศาสตร์ ทางพระพุทธศาสนาและศาสตร์ของวิชาการที่เป็นการประยุกต์การเรียนรู้ ในเรื่องนั้น ๆ (2) **ด้วยไมตรี** เป็นมิตรภาพระหว่างพระภิกษุกับญาติโยม ชาวพุทธ ที่จะส่งเสริมให้ชาวพุทธได้มีความรู้สอดคล้องกับพุทธพจน์ที่ที่ตรัส แก่พระยามารในคราวก่อนที่จะดับขันธปรินิพพานที่ว่า จะปรินิพพานก็ ต่อเมื่อชาวพุทธมีความรู้ในพระพุทธศาสนาพระคุณท่านในฐานะเป็นศาสน ทายาทก็ทำหน้าที่พุทธบุตรในการสื่อสารศาสนาเพื่อให้ชาวพุทธในนาม นิสิตได้ความรู้พระพุทธศาสนาด้วยไมตรีจิต (3) **ด้วยความรู้** การแนะนำ หรือเป็นประธานสอบเป็นการส่งต่อความรู้ในวิถีวิทยาการวิจัย หรือวิธีการ ในการวิจัยว่าต้องทำอะไรถึงจะได้องค์ความรู้ในเรื่อง ๆ นั้นมา จากนั้นส่ง ต่อความรู้เป็นองค์ความรู้ในพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นพระภิกษุ เป็น ความรู้ที่เป็นต้นหลัก สู่ประยุกต์เป็นสากลให้เกิดการเรียนรู้ตามการสอบ แนะนำจึงเกิดขึ้นภายใต้การส่งต่อความรู้เพื่อพัฒนาเป็นความรู้ในเรื่องนั้น ๆ ได้อย่างแท้จริง (4) **ด้วยความสุข** และ (5) **ด้วยพระพุทธศาสนา** อัน หมายถึง ด้วยภาระธุระในฐานะเป็นผู้บริหารอาจมาก แต่เมื่อได้รับการนิมนต์ มาเป็นประธานคราวใด จะพบประการหนึ่งด้วยประโยคที่ว่า “พระพุทธศาสนา” ดังนั้น ทุกอย่างก้าวของการทำงานเป็นการทำงานเพื่อ สนองตอบแทนคุณพระพุทธเจ้าที่เรียกว่า “พระปัญญาคุณ” ที่ส่งต่อจาก

22 โมเดลความเป็นนักวิจัยวิทยาการวิจัยทางพระพุทธศาสนาของพระเทพพรเมธี

คนสู่รุ่นให้เป็นผู้รู้แล้วทำหน้าที่ส่งต่อปัญญานั้นในนามพระพุทธศาสนา ให้คนรุ่นต่อไปได้รักษาสืบต่ออันเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระพุทธเจ้า และพระพุทธศาสนาที่ฝาก “ธรรมวินัย” ไว้กับชาวพุทธ และพระคุณท่านก็ทำหน้าที่ของความเป็นบุคลากรในพระพุทธศาสนาส่งต่อจากคนสู่คน จากรุ่นสู่รุ่นด้วยเช่นกัน

ภาพที่ 4 พระเทพพรเมธี,รศ.ดร. เป็นประธานดุซกฏินิพนธ์ของ ดร.แม่น้เหมือน สิทธิศักดิ์พุทธศาสตรดุซกฏินิพนธ์ิต (พุทธจิตวิทยา)

ภาพที่ 5 พระเทพพรเมธี,รศ.ดร. เป็นประธานสอบคณาจารย์ของ
ดร.พวงขมณาถ จริยะจินดา และจำสืบทำรวจ หลิ่ง
ดร.กนกวรรณ ขวัญอ่อน

นอกจากนี้พระเดชพระคุณพระเทพพรเมธี ยังเป็นที่ตั้งแห่งความ
เคารพศรัทธาของนิสิตทั้งศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบัน ผลของการสะท้อนคิด
ปรากฏได้ดังนี้

“แม่นเรื่องเชิงพุทธประยุกต์เป็นพุทธจิตวิทยา
เมตตาเปี่ยมล้นกับศิษย์ทุกคน
การบริหารทันสมัย เป็นรูปธรรมเชิงประจักษ์
เน้นพัฒนานิวัตพัฒนาบุคลากรเพื่อการพัฒนาองค์กรสู่ยุค 4.0
เผยแพร่ศักยภาพองค์กรสู่ประชาคมโลก”
(นิสิตระดับคณาจารย์บัณฑิต C, สะท้อนคิด, 27 กรกฎาคม 2562)

“ด้วยจิตท่านถึงพร้อม ความเมตตา
ลุ่มวลศิษย์มิตรกลยา พร้อมทั่ว
ขยายพุทธธรรม นำซึ่งภาวนา
สวดยสุขด้วยธรรมเกล้า สู้ห้วงพุทธธรรม”
(นิติตระดับดุขฎีบัณฑิต D, สะท่อนคิด, 27 กรกฎาคม 2562)

“เปี่ยมด้วยความเมตตา
นักพัฒนาการเรียนรู้อัน
มุ่งสร้างสรรค์งานวิจัย
นำหลักพุทธธรรมไปสู่เชิงประจักษ์
เป็นที่ยึดมั่นของคณาจารย์และนิสิต
หมั่นผูกมิตรนำพาสู่สังคมอาเซียน”
(ดุขฎีบัณฑิต B, สะท่อนคิด, 27 กรกฎาคม 2562)

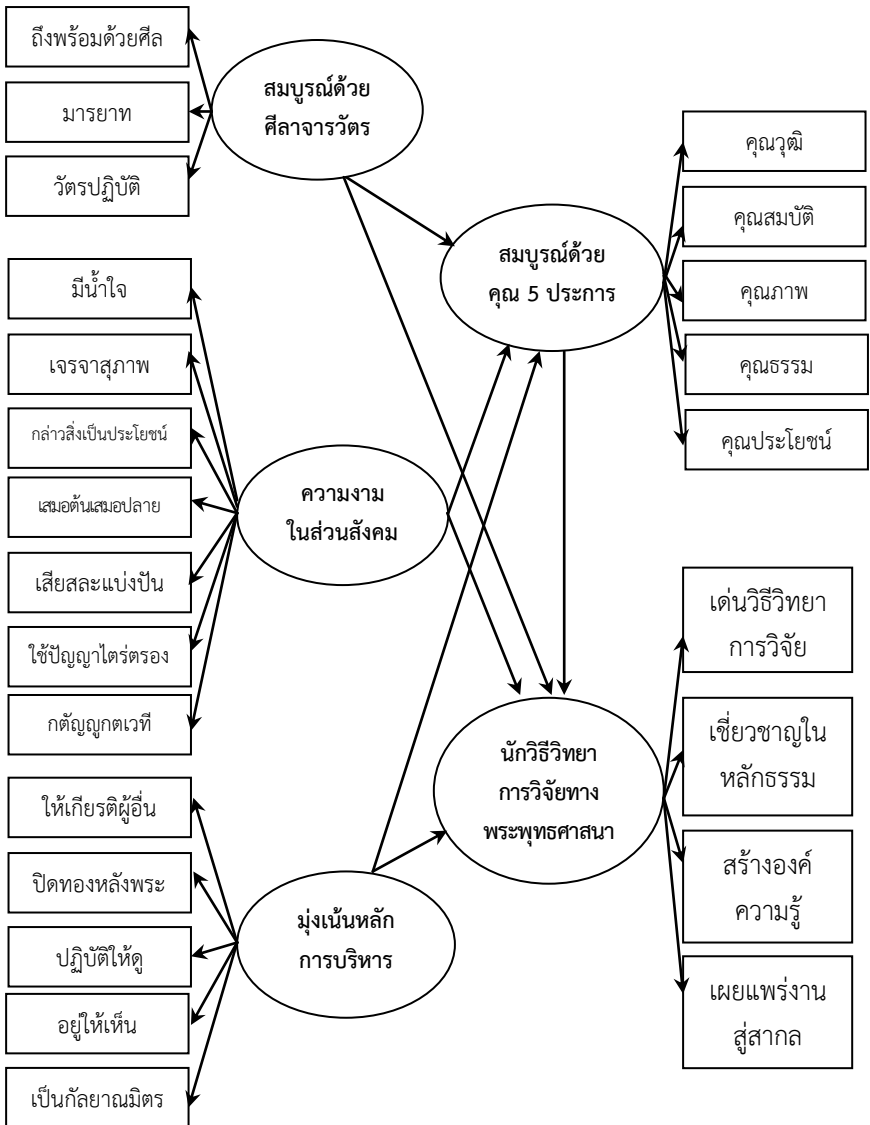
“พระต้นแบบบริหารการการศึกษา
พระต้นแบบนำพาพุทธวิถี
พระต้นแบบนำคนทำตนดี
พระผู้เป็นคักคี่ศรี มจร
ศิษย์ขอแสดงความยินดีเปรมปรีดิ์ยิ่ง
ในข่าวที่เป็นมิ่งมงคลกลศรี
ขอน้อมกราบมูทิตาพระเทพพรเมธี
ความยินดีนี้ระบือเลื่องลือไกล”
(ดุขฎีบัณฑิต C, สะท่อนคิด, 27 กรกฎาคม 2562)

“สิ่งที่ข้าพเจ้าระลึกได้ไม่ลืมเลือนนั่นคือภาพที่พระเดชพระคุณนั้นได้กำกับการซ่อมใหญ่งานประสาธตปริญาบัตรประจำปีที่ข้าพเจ้าได้ร่วมเข้ารับด้วยในฐานะคณบดีบัณฑิตนั้น พระเดชพระคุณเมตตาพวกเราด้วยการอธิบายการชักซ่อมด้วยตนเองอย่างละเอียด ชัดเจนและปรารถนาดีอยากให้เราทำถูกต้องสว่างม โดยท่านไม่แสดงถึงความเหน็ดเหนื่อย แม้แต่อย่างไร แม้จะต้องทำการซ่อมกันหลายรอบ ข้าพเจ้าซาบซึ้งใจต่อความกรุณาของท่านที่มีต่อบัณฑิตทุกคน และขอถวายมุทิตาสักการะพระเดชพระคุณเนื่องในโอกาสที่ได้รับการเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นชั้นเทพที่พระเทพพรเมธีในครั้งนี้อีกค่ะ”

(คณบดีบัณฑิต D, สะท้อนคิด, 27 กรกฎาคม 2562)

โมเดลความเป็นนักวิจัยวิทยาการวิจัยทางพระพุทธศาสนา ของพระเทพพรเมธี

จากการศึกษาเอกสารและการสะท้อนคิดจากบุคลากรและนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และบุคคลที่ได้ผ่านประสบการณ์การทำงานภายใต้การบริหารงานของพระเทพพรเมธี ทำให้ได้ข้อค้นพบที่น่าสนใจเกี่ยวกับตัวแปรที่แสดงความเป็นนักวิจัยวิทยาการวิจัยทางพระพุทธศาสนา ประกอบด้วย ตัวแปรหลักที่สำคัญจำนวน 5 ตัวแปร ประกอบด้วย ตัวแปรภายนอกแฝง จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ สมบูรณ์ด้วยศีลาจารวัตร ความงามในส่วนสังคัม มุ่งเน้นหลักการบริหาร และตัวแปรภายในแฝง จำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ สมบูรณ์ด้วยคุณ 5 ประการ และนักวิจัยวิทยาการวิจัยทางพระพุทธศาสนา และมีตัวแปรย่อยที่อธิบายตัวแปรหลักแต่ละตัวแปร ปรากฏดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 6 โมเดลความเป็นนักวิจัยวิทยาการวิจัยทางพระพุทธศาสนา
ของพระเทพพรเมธี ปราชญ์เมธี ศรีมหาจุฬาลงกรณ์

บทสรุป

โมเดลความเป็นนักวิธีวิทยาการวิจัยทางพระพุทธศาสนาของ พระเทพพรเมธี ปราชญ์เมธี ศรีมหาจุฬาลงกรณ์ เป็นโมเดลที่พัฒนาจาก กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพเน้นการสังเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการสร้าง ข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic induction) จากบทมูทิตาสักการะของ พระราชาคณะ ผู้บริหาร ศิษยานุศิษย์ และบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหา จุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย สรุปได้ว่า โมเดลความเป็นนักวิธีวิทยาการวิจัย ทางพระพุทธศาสนาของพระเทพพรเมธี ประกอบด้วย ตัวแปรนักวิธี วิทยาการวิจัยทางพระพุทธศาสนา คือ เด่นวิธีวิทยาการวิจัย เชี่ยวชาญใน หลักธรรม สร้างองค์ความรู้ และเผยแพร่งานสู่สากล โดยมีตัวแปรภายนอก แฝง ประกอบด้วย ตัวแปรความสมบูรณ์ด้วยศีลาจารวัตร คือ ถึงพร้อมด้วย ศีล มารยาท วัตรปฏิบัติ และตัวแปรความงามในส่วนสังคัม คือ มีน้ำใจ เจริญสุขภาพ กล่าวสิ่งเป็นประโยชน์ เสมอต้นเสมอปลาย เสียสละแบ่งปัน ใช้ปัญญาไตร่ตรอง และกตัญญูกตเวที และตัวแปรมุ่งเน้นหลักการบริหาร คือ ให้เกียรติผู้อื่น ปิดทองหลังพระ ปฏิบัติให้ดู อยู่ให้เห็น และเป็น กัลยาณมิตร โดยมีคุณสมบัติที่เป็นตัวแปรส่งผ่านคือ ความสมบูรณ์ด้วยคุณ 5 ประการ คือ คุณวุฒิ คุณสมบัติ คุณภาพ คุณธรรม คุณประโยชน์ ซึ่ง ตัวแปรที่ได้สรุปไว้ข้างต้นนี้แสดงให้เห็นภาพของโมเดลต้นแบบของความ เป็นนักวิธีวิทยาการวิจัยทางพระพุทธศาสนา

รายการอ้างอิง

- กนกวรรณ ขวัญอ่อน. (2561). *พุทธจิตวิทยาสร้างความเข้มแข็งทางด้านจิตใจในญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรค ไม่ติดต่อเรื้อรัง*. ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พวงขมนาถ จริยะจินดา. (2561). *รูปแบบสมการโครงสร้างการดูแลผู้สูงอายุโดยครอบครัวตามหลักพุทธจิตวิทยา*. ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระราชวรเมธี (ประสิทธิ์ พรหมรังสี). (2558). *โครงการการพัฒนาหลักสูตรพุทธอาเซียนของมหาวิทยาลัยสงฆ์ผ่านการบูรณาการความรู้เรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในประเทศไทยและกลุ่มประเทศ CLMV*. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระศรีธรรมภาณี (วัลลพ โกวิโล). (2562). *ถ้อยถกาศาสตร์พระราชาทะพพรเมธี (ประสิทธิ์ พรหมรังสี)*. สำนักงานพระสอนศีลธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- แมนเหมือน สิทธิศักดิ์. (2560). *รูปแบบการศึกษานวพุทธจิตวิทยาเพื่อการพัฒนาสมรรถนะการบริหารของนักธุรกิจชาย*. ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สายพิรุณ เพิ่มพูน. (2562). *จากปฏิรูปสู่การปฏิบัติ แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา พระเทพพรเมธี, รศ.ดร. พระนครศรีอยุธยา: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*.
- Phra Rajvaramethi and Lampong Klomkul. (2017). *Trends of Educational Management for Unity and Peace of Countries in ASEAN Community*. Buddhist Research Institute, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

กิจกรรมเชิงปฏิบัติการการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมอาเซียน

ภายใต้โครงการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมอาเซียนในกลุ่มประเทศ CLMV สำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” (ทุนวิจัยมุ่งเป้า ๒๕๖๐)

ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) โดยมี พระราชพรเมธี, รศ.ดร. เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย

โดยความร่วมมือระหว่าง ศูนย์อาเซียนศึกษา และมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี วัดไร่ขิง พระอารามหลวง จังหวัดนครปฐม

วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๑

กิจกรรมเชิงปฏิบัติการการวิจัยข้ามวัฒนธรรมอาเซียน

ภายใต้โครงการวิจัยที่ ๑ :

“รูปแบบการจัดการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมอาเซียนในกลุ่มประเทศ CLMV สำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” (ทุนวิจัยมุ่งเป้า ๒๕๖๐) ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) โดยมี พระราชพรเมธี, รศ.ดร. เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย

โดยความร่วมมือระหว่าง ศูนย์อาเซียนศึกษา และมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ทวารวดี

ณ พัทธพิทักษ์ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๐

ณ ห้องประชุมชั้น ๒ วิทยาลัยสงฆ์ทวารวดี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๑.๖๐๖/๑๖๕๑๑๓๓ ๑.๖/๑๖๑๖๓๓๓ วิทยาลัยสงฆ์ทวารวดี

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รวมบทความย่อผลงานวิจัย

และบทความวิชาการนานาชาติที่เผยแพร่ในเวทีวิชาการนานาชาติ

**แนวโน้มการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพและสันติภาพ
ของประเทศในประชาคมอาเซียน**

**Trends of Educational Management for Unity and Peace of
Countries in ASEAN Community**

พระราชวรเมธี, ดร.

รักษาการผู้อำนวยการศูนย์อาเซียนศึกษา

รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร มจร

ผลงานวิจัยได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปี 2559

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) เพื่อสังเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาในอดีตและปัจจุบันของประเทศในประชาคมอาเซียน 2) เพื่อพัฒนารอบแนวโน้มการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของประเทศในประชาคมอาเซียน 3) เพื่อนำเสนอแนวโน้มและกำหนดยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเพื่อสันติภาพของประเทศในประชาคมอาเซียน ใช้การวิจัยอนาคตด้วยเทคนิค EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แนวคำถามในการสัมภาษณ์และแบบสอบถามประเด็นยุทธศาสตร์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาและการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติแบบบรรยาย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การจัดการศึกษาในอดีตและปัจจุบันในประชาคมอาเซียนโดยส่วนใหญ่เน้นนโยบายการจัดการศึกษาจะปรับไปตามนโยบายของรัฐบาล การจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และฝึกฝนให้ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 ครูมักทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียน การพัฒนาครูเป็นส่วนที่สำคัญในการพัฒนาการศึกษา อย่างไรก็ตามยังปรากฏมีหลายประเทศในประชาคมอาเซียนที่ยังต้องได้รับการ

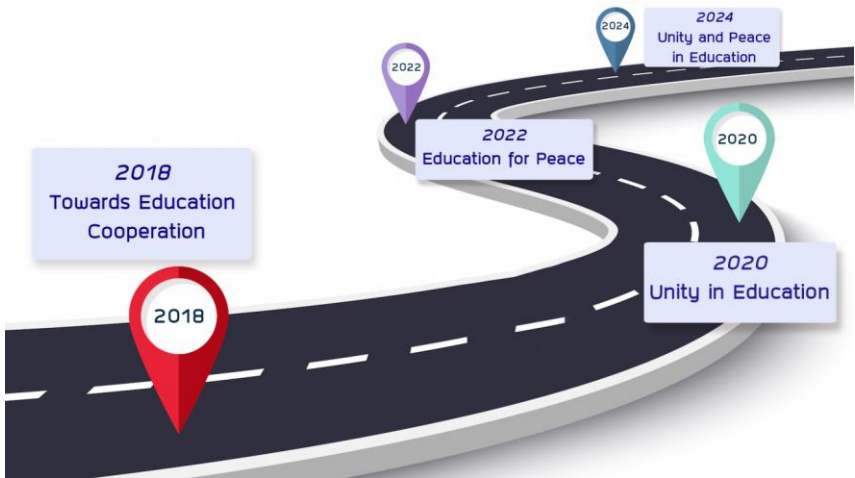
สนับสนุนด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการพัฒนาด้านการศึกษาและการวิจัย

2. กรอบแนวโน้มการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของประเทศในประชาคมอาเซียน พบว่ามี 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) การจัดหลักสูตรเพื่อการพัฒนามนุษย์ที่ปลูกฝังความสามัคคีและการร่วมมือกันเรียนรู้ 2) การกำหนดแผนยุทธศาสตร์ควรมาจากบุคคลในท้องถิ่น 3) การจัดการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการระหว่างวิธีทางวิทยาศาสตร์และหลักศาสนา 4) ช่องว่างของปัญหาทางการศึกษาสามารถแก้ไขได้ด้วยการทำวิจัยในชั้นเรียนและหลักศาสนา และ 5) มีการบูรณาการในศาสนาเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ด้วยการมุ่งทำความดี ไม่ทำความชั่ว และทำจิตใจให้ผ่องใส

3. แนวโน้มการจัดการศึกษาเพื่อสันติภาพของประเทศในประชาคมอาเซียน พบว่า มีคุณลักษณะ 12 ด้านที่จะพัฒนาอาเซียนร่วมกันให้ถึงเป้าหมายสูงสุดในปี พ.ศ.2573 ซึ่งสามารถพัฒนาผ่านประเด็นยุทธศาสตร์จำนวน 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาคูครูและบุคลากรทางการศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ 2 ร่วมมือกันในการใช้หลักสูตรและการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยกกระตือรือร้นการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ยุทธศาสตร์ที่ 4 สนับสนุนการทำวิจัยทางการศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ 5 เกื้อกูลการให้โอกาสทางการศึกษา และ ยุทธศาสตร์ที่ 6 พัฒนาการบริหารจัดการด้านการศึกษา ผลการวิเคราะห์ด้วยเทคนิค EDFA พบว่า 6 ยุทธศาสตร์ และ 26 เป้าประสงค์ ได้รับฉันทามติจากผู้เชี่ยวชาญ และภาพอนาคตของการจัดการศึกษาอาเซียนได้นำเสนอไว้เป็น Roadmap เพื่อทำนายภาพการศึกษาที่จะมุ่งสู่ความร่วมมือทางการศึกษาในปี พ.ศ.2561 ความเป็นเอกภาพในการจัดการศึกษาในปี พ.ศ.2563 มีการจัดการศึกษาเพื่อสันติภาพ ในปี พ.ศ.2565

และสร้างความเป็นเอกภาพทางการศึกษาและจัดการศึกษาเพื่อสันติภาพ
ในปี พ.ศ.2567

โมเดลองค์ความรู้จากการวิจัยอนาคตด้วยเทคนิค EDFR

ภาพที่ 1 ASEAN Education Roadmap 2018-2024

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมอาเซียนในกลุ่มประเทศ CLMV
สำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
An Instructional Model of ASEAN Cross Culture in CLMV
Countries for Students in
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

พระราชพรเมธี, รศ.ดร. และคณะ

รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร มจร

ผลงานวิจัยได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ทุนวิจัยมุ่งเป้าปี 2560

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาการ
เรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมอาเซียนในกลุ่มประเทศ CLMV จากกรณีศึกษาที่เป็น
แบบอย่างที่ดี 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม
อาเซียนในกลุ่มประเทศ CLMV สำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย และ 3) เพื่อประเมินคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้
ข้ามวัฒนธรรมอาเซียนในกลุ่มประเทศ CLMV สำหรับนิสิตมหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ออกแบบการวิจัยโดยใช้วิธีวิจัยแบบผสมวิธี
พหุระยะ แบ่งเป็น 3 ระยะ โดยที่ในระยะที่ 1-2 ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ
และในระยะที่ 3 ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มเป้าหมายเชิงคุณภาพได้จาก
การเลือกแบบเจาะจง ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในเชิงปริมาณได้จากการสุ่ม
แบบ 2 ชั้นตอน ใช้แนวคำถามในการสัมภาษณ์ ประเด็นในการสนทนากลุ่ม
และการสะท้อนคิดในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ สำหรับในเชิง
ปริมาณได้ใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อมูลเชิงคุณภาพจัดการ
ด้วยการจำแนกข้อมูล การวิเคราะห์เนื้อหา และการสร้างข้อสรุปแบบ
อุปนัย สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ด้วยสถิติบรรยายและทดสอบ

สมมติฐานการวิจัยด้วยการตรวจสอบความตรงของโมเดลสมการโครงสร้าง โดยใช้โปรแกรมลิสเรล ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. แบบอย่างที่ดีในการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมอาเซียนในกลุ่มประเทศ CLMV ประกอบด้วย 3 ด้านสำคัญ ได้แก่ ด้านที่ 1 แบบแผนในการปฏิบัติตน (จารีต) เช่น เรียนรู้เรา รู้เขา เอาใจเขามาใส่ใจเรา รักษาความเป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อกัน และฝึกปฏิบัติตามหลักของศาสนา ด้านที่ 2 หลักปฏิบัติในการอยู่ร่วมกัน (มารยาทชาวพุทธ) เช่น เรียนรู้ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารกัน ปฏิบัติตามกฎระเบียบของมหาวิทยาลัย ปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าและให้ความเคารพนับถือกัน และด้านที่ 3 การนับถือนิกายทางพระพุทธศาสนา เช่น รักษาระรณนิยมประเพณีและวิถีปฏิบัติ การปฏิบัติตามพระธรรมวินัย และมีศูนย์ความรู้ทำให้เกิดลักษณะการคิดเชิงแลกเปลี่ยนร่วมกัน

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมอาเซียนในกลุ่มประเทศ CLMV สำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีองค์ประกอบที่เป็นปัจจัยสำคัญและมีความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลที่จะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ 1) การจัดการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมอาเซียน 2) องค์ประกอบการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม 3) กระบวนการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมอาเซียน 4) กิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม และ 5) การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขตามหลักสาราณียธรรม

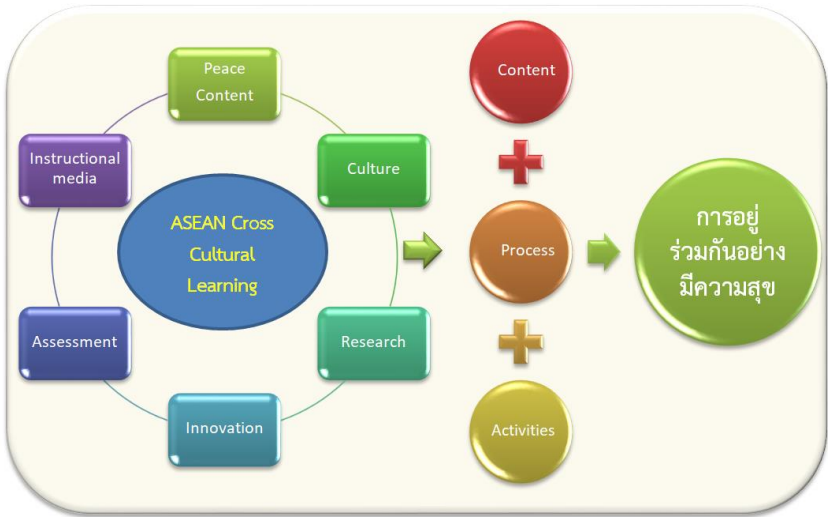
3. ผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมอาเซียนในกลุ่มประเทศ CLMV สำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พบว่า มีความเป็นไปได้ มีความถูกต้อง มีความเหมาะสม และเกิดประโยชน์ต่อนิสิตและอาจารย์ผู้เกี่ยวข้อง ผลการประเมินคุณภาพเชิงปริมาณเพื่อสร้างรูปแบบที่สามารถนำไปใช้ได้อย่างทั่วไป (Generalizability model) โดยตรวจสอบความสอดคล้องระหว่าง

โมเดลสมการโครงสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมอาเซียนในกลุ่มประเทศ CLMV ที่พัฒนาขึ้นจากผลการวิจัยเชิงคุณภาพ และโมเดลที่พัฒนาขึ้นจากความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบและตัวแปรของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมอาเซียนในกลุ่มประเทศ CLMV มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี (Chi-square = 140.33, df=116, p=0.062 GFI=0.98, AGFI=0.95, RMR = 0.023) แสดงว่า การจัดการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมอาเซียน องค์ประกอบของการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมอาเซียน กระบวนการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมอาเซียน และกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม สามารถส่งเสริมให้เกิดการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขได้เป็นอย่างดี

โมเดลองค์ความรู้จากการวิจัยแบบผสมวิธีพระยะ (Multiphase Mixed Methods Research)

การจัดการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมอาเซียน เริ่มต้นด้วยการกำหนดขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางศาสนาเพื่อสันติสุข (Peace Content) การเชื่อมโยงทางวัฒนธรรม (Culture) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน (Research-based Learning) การพัฒนานวัตกรรมจากการเรียนรู้ (Learning Innovation) การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) และมีสื่อการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจ (Instructional Media) รวมทั้งการกำหนดองค์ประกอบของเนื้อหาการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมอาเซียน คือ แบบแผนในการปฏิบัติตน หลักปฏิบัติในการอยู่ร่วมกัน และการนับถือนิกายทางพระพุทธศาสนา เชื่อมโยงกับกระบวนการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมอาเซียน 5 ขั้นตอน และออกแบบกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ตน การสาธิตกิจกรรมเชิงวัฒนธรรม และการเรียนรู้แบบการร่วมมือรวมพลัง สามารถส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมใน

สังคมพหุวัฒนธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขได้เป็นอย่างดี รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องกับบริบทของมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่มีนิสิตมาจากประเทศอาเซียนโดยเฉพาะในกลุ่มประเทศ CLMV ที่มาร่วมเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาด้วยกันอย่างต่อเนื่องในระหว่างช่วงเวลาที่ลงทะเบียนเรียนในมหาวิทยาลัยสงฆ์ แห่งนี้ ภาพแสดงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมอาเซียน

ภาพที่ 2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Cross Cultural Learning Model)

A Synthesis of Research on the Advancement of Buddhist Research in ASEAN Community by Using Meta-ethnography¹

Phra Rajavaramethi Inkrungkao
Acting Director of ASEAN Studies Center
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

State of the art of this research was the method of conducting research synthesis by using Meta-ethnography and the area related to the advancement of Buddhist research in ASEAN community. The objective of this research was to synthesize 24 research reports in Buddhism which conducted in the project of ASEAN Studies Center at Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand. Three major strategies were used for synthesizing and focused on creating metaphors which consisted of reciprocal translations, refutational syntheses, and lines-of-argument syntheses. The results indicated that three main research problems were developed which composed of living in a multicultural society, having intra-religious relation, and influencing of social and

¹เข้าร่วมนำเสนอและตีพิมพ์ในงาน Sixth International Conference on Religion and Spirituality in Society The Catholic University of America Washington D.C., USA 23-24 March 2016

cultural leader towards ASEAN people. There were 12 research reports focusing on the topic of intra-religious relation which related to Buddhist way, 7 were conducted on living in a multicultural society and 5 were conducted on influencing of social and cultural leader towards ASEAN people. Qualitative research design was used for all research reports and analyzed by integrating with Buddhist principles and the pillar of ASEAN Socio-Cultural Community. Research utilization and suggestion were also added at the end of each research report.

Educational Management for Peace towards Religious Diversity in ASEAN Community²

*Dr. Phra Rajvaramethi Inkrungkao
Vice-Rector, ASEAN Studies Center,
Mahachulalongkomrajavidyalaya University*

Education and religions were focused on the third pillar of ASEAN community which called the ASEAN Socio-Cultural Community. This pillar aimed to contribute and enhance living standard of people in the region with harmony, peace, unity and prosperity. The purpose of this research was to analyze educational management for peace towards religious diversity in ASEAN community. Purposive sampling was used for research sampling and 12 educators and lecturers were selected for in-depth interview. The process of triangulation and analytic induction were used for data analysis. The results indicated that five strategies were set for peace towards religious diversity which were; 1) the curriculum of ASEAN educational system should be the curriculum of humanism which supported the harmonization and collaboration, 2) the strategic planning came from local people and education

² เข้าร่วมนำเสนอและจัดพิมพ์ในงาน Seventh International Conference on Religion and Spirituality in Society Imperial College London London, UK 17-18 April 2017

should be changed from them as the community engagement, 3) the religious school had played an important role of teaching values by integrating between scientific methods and religious methods, 4) the gap of educational problem should be implemented through action research and religious principles, and 5) the integration of all religions for peaceful coexistence which consisted of good for human kind, conduct good action, avoid bad action and purify our mind.

Trends of Educational Management for Unity and Peace of Countries in ASEAN Community³

*Phra Rajvaramethi Inkrungkao
Mahachulalongkomrajavidyalaya University,
Thailand*

Educational management for unity and peace of countries in ASEAN community was focused on this research article. The purpose was to propose trends and strategy of educational management for unity and peace of countries in ASEAN community. Ethnographic Delphi Future Research (EDFR) was used for research design, and the target group was educational personnel from ten ASEAN countries. Research tools were interview schedule and questionnaires. Qualitative data were analyzed using content analysis and analytic induction, and quantitative data were analyzed using descriptive statistics. Results indicated that six strategies of educational management were set for unity and peace of countries in ASEAN community which were to develop teachers and administrators, to collaborate curriculum and assessment, to enhance teaching and instruction, to encourage educational research, to facilitate educational opportunity, and to develop educational management. The analyzed result

³ ร่วมนำเสนอและจัดพิมพ์ในงาน The Twenty-Fifth International Conference on Learning University of Athens Athens, Greece 21-23 June 2018

from Ethnographic Delphi Future Research technique showed that 6 strategies and 26 goals have been accepted with the consensus from experts all items. Each item showed the median of strategies and goals were between 4.00 to 5.00, the absolute of median and mode difference was 0 in all items, interquartile range were between 0.00 – 1.00 which can be explained that the expert group had correlated agreement on ASEAN education strategic plan.

Reflection of Learning Experience on Thai Educational System of Vietnamese Students in Buddhist University⁴

Assoc. Prof. Dr. Phra Rajvaramethi

ASEAN Studies Centre

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

This article aims to study the effect of reflection on learning experiences in Thai educational system of Vietnamese students in Buddhist University. Data were collected by using related research papers, observations and interviews. The result indicated that 198 Vietnamese students who have registered in the academic year 2018, which counted from 1,424 of foreign students to study in Thai Buddhist University. Students reflected that Thailand is an important country that having a majority population paying respect in Buddhism, and it is the center of Buddhist studies. In the field of educational management, the university can operate and manage well in accordance with the mission of the university. It is also expected that the university will be the center for the study of human resource development in Buddhism, to develop a

⁴ เข้าร่วมนำเสนอและจัดพิมพ์ในงาน INTERNATIONAL CONFERENCE PROGRAM SOUTHEAST VIETNAM OUTLOOK 2018 6th – 8th December, 2018 Thu Dau Mot University, Thu Dau Mot City, Binh Duong Province, Vietnam

diverse educational system, and consistent with the current time. The university should provide more courses, student accommodation, scholarships, enhancing the network between Buddhist University and leading international universities. Being a center of world Buddhist educational management in a holistic way, not just for only Thai or Vietnam, are expected.

An Instructional Model of ASEAN Cross Cultural Learning of CLMV Students in Mahachulalongkornrajavidyalaya University⁵

*Assoc. Prof. Dr. Phra Rajvaramethi Inkrungkao
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand*

The purpose of this research article was to develop and assess the quality of the instructional model of ASEAN cross cultural learning of CLMV students in Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Multiphase mixed methods research applying quantitative research to extend qualitative results was used for research design. The qualitative target group was selected using purposive sampling whereas the quantitative sampling group was used two-stage random sampling. Interview guideline and questionnaires were used for measurement design. Qualitative data were classified and analyzed using content analysis and analytic induction. Quantitative data were analyzed by descriptive statistics and the developed model was validated by using LISREL program. Results showed that the instructional model of ASEAN cross cultural learning relating to consequent factors leading to a

⁵ เข้าร่วมนำเสนอและจัดพิมพ์ในงาน International Conference on “MULTIDISCIPLINARY INNOVATION in ACADEMIC RESEARCH” (MIAR-19) 27th Apr-28th Apr'2019, Zurich, Switzerland

happy coexistence included 5 components as the following: 1) ASEAN cross cultural learning management; 2) components of ASEAN cross cultural learning; 3) ASEAN cross cultural learning process; 4) activities for cross cultural learning; and 5) coexistence with happiness following the principle of virtues for fraternal living (Saraniyadham). The developed model had its possibility, validity, appropriateness and benefit for the related students and instructors. The result of quantitative quality assessment for creating a generalizability model by validating the consistency between structural equation model of the instructional model of ASEAN cross cultural learning developed from qualitative research and the model developed from the relation between components and variables of the instructional model of ASEAN cross cultural learning were both well coherent and fit with the empirical data (Chi-square = 140.33, df=116, p=0.062, GFI=0.98, AGFI=0.95, RMR = 0.023). It, thus, clearly showed that ASEAN cross cultural learning management, components of ASEAN cross cultural learning, ASEAN cross cultural learning process and activities for cross cultural learning were capable of promoting a happy coexistence.

ASEAN Cross Cultural Learning of CLMV Students Studying at Mahachulalongkornrajavidyalaya University in Thailand⁶

Assoc. Prof. Dr. Phra Rajvaramethi

ASEAN Studies Centre

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

The purpose of this research article was to study ASEAN cross cultural learning of CLMV students studying at Mahachulalongkornrajavidyalaya University in Thailand from good practice case studies (CLMV stands for Cambodia, Laos, Myanmar and Vietnam). The target group was selected from educators and scholars from CLMV countries using purposive sampling. Interview guideline, issues for focus group discussion and reflection were used for gathering qualitative information. Data was analyzed using classified, content analysis and analytic induction. Results indicated that Mahachulalongkornrajavidyalaya University in Thailand is a Buddhist University that has more than 1,000 CLMV students who taking the registration each year. Good models of ASEAN cross cultural learning of CLMV students studying at Mahachulalongkornrajavidyalaya University composed of 3 aspects including: 1) pattern of conduct (custom) such as learning oneself and others with empathy, mutually

⁶ รวมนำเสนอและจัดพิมพ์ในงาน 3rd International Social Sciences and Humanities Berlin Conference Berlin, Germany 02-05 May, 2019

maintaining kindness (Kanlayanamitta) and practicing the religious principles; 2) the principle of coexisting (Buddhist manners) such as learning languages for communication, following the rules and regulations of the university, practicing Buddha Dhamma or the teaching of Buddha and mutually respecting each other; and 3) following the Buddhist sect such as conserving custom, tradition and ways of practice, following the Buddhist disciplines (Dhammavinaya) and having learning center for knowledge sharing. Students also learned how to live together in the community by using social conduct and manners in order to understand each other even they came from different social backgrounds.

ภาคผนวก ข

ผลงานดุष्ฎินิพนธ์ที่พระเดชพระคุณเมตตา
เป็นประธานสอบ

รูปแบบการปรึกษาแนวพุทธจิตวิทยาเพื่อการพัฒนาสมรรถนะการ
บริหารของนักธุรกิจชาย

A Model of Buddhist Psychological Counseling for Development
of Competency Management for Multi-Level
Marketing Personnel

ดร.แมนเหมือน สิริศักดิ์

พุทธศาสตร์ุษฎีบัณฑิต (พุทธจิตวิทยา)

ุษฎีนิพนธ์ที่ พระเทพพรเมธี, รศ.ดร. เมตตาเป็นประธานสอบ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสังเคราะห์หลักพุทธธรรมและจิตวิทยาการให้คำปรึกษาในการพัฒนาสมรรถนะการบริหารของนักธุรกิจชายตรง 2) เพื่อวิเคราะห์สมรรถนะการบริหารของนักธุรกิจชายตรงด้านความรู้ ด้านทักษะและด้านคุณลักษณะ และ 3) เพื่อนำเสนอรูปแบบการปรึกษาแนวพุทธจิตวิทยาการพัฒนาสมรรถนะการบริหารของนักธุรกิจชายตรง เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยใช้การวัดเชิงคุณภาพในการพัฒนาเครื่องมือวิจัยเชิงปริมาณ แบ่งเป็น 2 ระยะ คือระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการปรึกษาแนวพุทธจิตวิทยาเพื่อการพัฒนาสมรรถนะการบริหารของนักธุรกิจชายตรง ด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ และระยะที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบการปรึกษาแนวพุทธจิตวิทยาการพัฒนาสมรรถนะการบริหารของนักธุรกิจชายตรง ด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์ระยะที่ 1 คือผู้บริหารที่เป็นนักธุรกิจชายตรง ได้จากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 23 คน และในระยะที่ 2 คือ นักธุรกิจชายตรง ได้จากการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 70 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แนวคำถามในการสัมภาษณ์แบบสอบถาม และแผนการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการปรึกษาแนวพุทธจิตวิทยาการพัฒนาสมรรถนะการบริหารของนักธุรกิจชายตรง วิเคราะห์

ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาและการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติแบบบรรยายและการทดสอบค่าที่ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

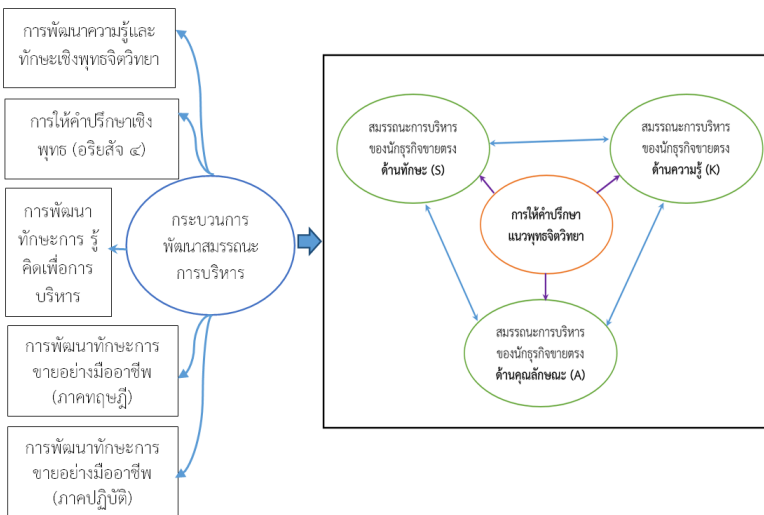
1. ในการพัฒนาสมรรถนะการบริหารของนักธุรกิจชายตรงเป็นการให้คำปรึกษาแนวพุทธจิตวิทยาที่มีการบูรณาการหลักธรรมหรือแนวทางวิถีพุทธมาประยุกต์ใช้ในการให้การศึกษา 4 ด้าน ประกอบด้วย (1) วิธีการสร้างขวัญและกำลังใจลูกทีม (2) วิธีการในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ (3) วิธีการจัดการกับปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน และ (4) วิธีการให้คำปรึกษาแก่ลูกทีมเมื่อประสบปัญหาในการทำงาน

2. สมรรถนะการบริหารของนักธุรกิจชายตรงด้านความรู้ ประกอบด้วย (1) แนวคิดในการบริหารจัดการศูนย์ (2) ความรู้ที่จำเป็นสำหรับการบริหารจัดการศูนย์ให้ประสบความสำเร็จ (3) คุณสมบัติเฉพาะเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ของบริษัท และ (4) กลุ่มลูกค้าที่ใช้ผลิตภัณฑ์ของบริษัท ด้านทักษะ ประกอบด้วย (1) เทคนิคหรือวิธีการสร้างแรงจูงใจลูกค้า (2) วิธีการในการเข้าหากลุ่มลูกค้าเพื่อเปิดและปิดการขาย และ (3) วิธีการกระตุ้นลูกทีมให้มีความกระตือรือร้นและเพิ่มยอดขาย และด้านคุณลักษณะ ประกอบด้วย (1) จุดเด่นในการโน้มน้าวให้ลูกค้าสนใจสินค้า (2) การจัดการกับลูกค้าที่แสดงทัศนคติไม่ดีต่อสินค้า และ (3) บุคลิกภาพของผู้บริหารประจำศูนย์

3. รูปแบบการศึกษาแนวพุทธจิตวิทยาการพัฒนาสมรรถนะการบริหารของนักธุรกิจชายตรง มี 3 องค์ประกอบหลักของการพัฒนาสมรรถนะการบริหาร คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ โดยมีการศึกษาแนวพุทธจิตวิทยาบูรณาการร่วมกับกระบวนการในการพัฒนาสมรรถนะการบริหารตามรูปแบบ 5 กิจกรรม ได้แก่ (1) การพัฒนาความรู้และทักษะเชิงพุทธจิตวิทยา (2) การให้คำปรึกษาเชิงพุทธ (อริยสัจ 4) (3) การพัฒนาทักษะการรู้คิดเพื่อการบริหาร (4) การพัฒนาทักษะการขายอย่างมืออาชีพ (ภาคทฤษฎี) และ (5) การพัฒนาทักษะการขายอย่างมือ

อาชีพ (ภาคปฏิบัติ) และผลการทดลองใช้รูปแบบพบว่า (1) สมรรถนะการบริหารของนักธุรกิจชายตรงหลังเข้าร่วมกิจกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.90$) และเมื่อพิจารณาภาพรวมรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับความคิดเห็นสูงสุดคือ สมรรถนะการบริหารด้านคุณลักษณะอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.94$) (2) นักธุรกิจชายตรงที่ได้ผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมตามรูปแบบการปรึกษาแนวพุทธจิตวิทยามีสมรรถนะการบริหารธุรกิจชายตรงหลังเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (3) นักธุรกิจชายตรงกลุ่มทดลองที่ได้ผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมตามรูปแบบการปรึกษาแนวพุทธจิตวิทยามีสมรรถนะการบริหารธุรกิจชายตรงสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โมเดลองค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 3 รูปแบบการปรึกษาแนวพุทธจิตวิทยาเพื่อการพัฒนาสมรรถนะการบริหารของนักธุรกิจชายตรง

รูปแบบสมการโครงสร้างการดูแลผู้สูงอายุโดยครอบครัว
ตามหลักพุทธจิตวิทยา

A Structural Equation Model of Elderly Care in Family
Following Buddhist Psychology

ดร. พวงชนนาถ จริยะจินดา

พุทธศาสตร์ดุสิตบัณฑิต (พุทธจิตวิทยา)

ดุสิตนิพนธ์ที่ พระเทพพรเมธี, รศ.ดร. เมตตาเป็นประธานสอบ

ดุสิตนิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษารูปแบบการดูแลผู้สูงอายุโดยครอบครัวตามหลักพุทธจิตวิทยา 2) เพื่อพัฒนารอบสมการโครงสร้างการดูแลผู้สูงอายุโดยครอบครัวตามหลักพุทธจิตวิทยา 3) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบสมการโครงสร้างการดูแลผู้สูงอายุโดยครอบครัวตามหลักพุทธจิตวิทยากับข้อมูลเชิงประจักษ์ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อขยายผลวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้การศึกษาเอกสารและการศึกษาภาคสนามโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ผู้สูงอายุ ผู้ดูแลโดยครอบครัว เครือข่าย และผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาและพุทธศาสนา รวมทั้งสิ้น 20 รูป/คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง แล้วนำผลจากวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพไปตรวจสอบยืนยันด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 220 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แนวคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาและการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณแบบสถิติบรรยายและวิเคราะห์สหสัมพันธ์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

วิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และวิเคราะห์ขนาดอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมด้วยโปรแกรม LISREL

ผลการวิจัยมีดังนี้

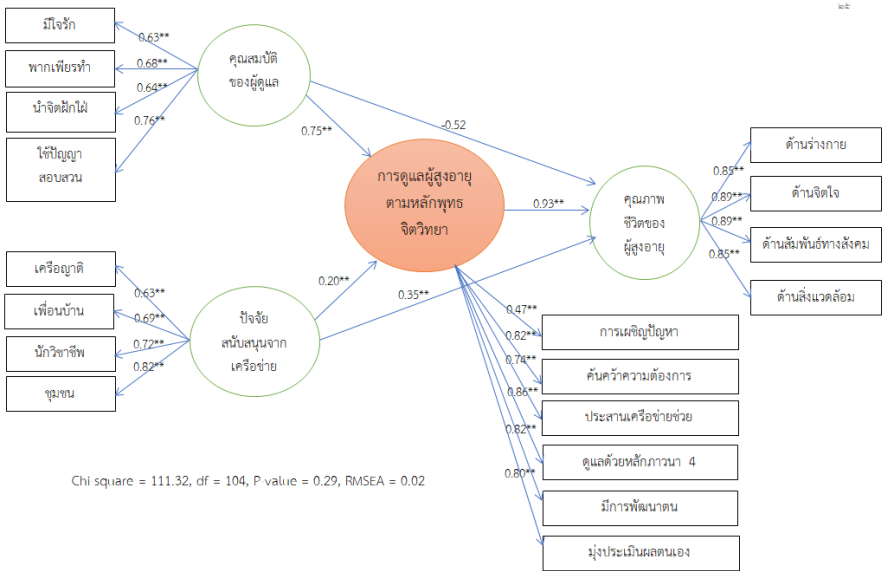
1. รูปแบบการดูแลผู้สูงอายุโดยครอบครัวตามหลักพุทธจิตวิทยา จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มี 6 ขั้นตอน คือ (1) การเผชิญปัญหา (2) ประเมินความต้องการของผู้สูงอายุ (3) สร้างความร่วมมือกับเครือข่าย (4) การดูแลผู้สูงอายุตามหลักภavana 4 (5) การพัฒนาตนเองของผู้ดูแล (6) การประเมินตนเองของผู้ดูแล เมื่อนำผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากวิธีการเชิงคุณภาพมาบูรณาการด้วย พบว่า แนวทางการดูแลผู้สูงอายุโดยครอบครัวตามหลักพุทธจิตวิทยาประกอบด้วย ขั้นตอนการปฏิบัติ 6 ขั้นตอน ต่อเนื่องกันเป็นวงจร ได้แก่ การเผชิญปัญหา - ค้นหาความต้องการ - ประสานเครือข่าย - ดูแลตามหลักภavana 4 - มีการพัฒนาตน - ประเมินผลตนเอง

2. กรอบสมการโครงสร้างการดูแลผู้สูงอายุโดยครอบครัวตามหลักพุทธจิตวิทยาที่มีตัวแปรส่งผ่าน สรุปได้เป็นโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ซึ่งแสดงอิทธิพลขององค์ประกอบคุณสมบัติของผู้ดูแลและองค์ประกอบปัจจัยสนับสนุนจากเครือข่าย ต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ที่มีตัวแปรการดูแลผู้สูงอายุโดยครอบครัวตามหลักพุทธจิตวิทยาเป็นตัวแปรส่งผ่าน ตัวแปรในโมเดลที่พัฒนาขึ้นนี้ ประกอบด้วย ตัวแปรแฝง 4 ตัวแปร แบ่งเป็นตัวแปรภายในแฝง 2 ตัวแปร ตัวแปรภายนอกแฝง 2 ตัวแปร และตัวแปรสังเกตได้ 18 ตัวแปร

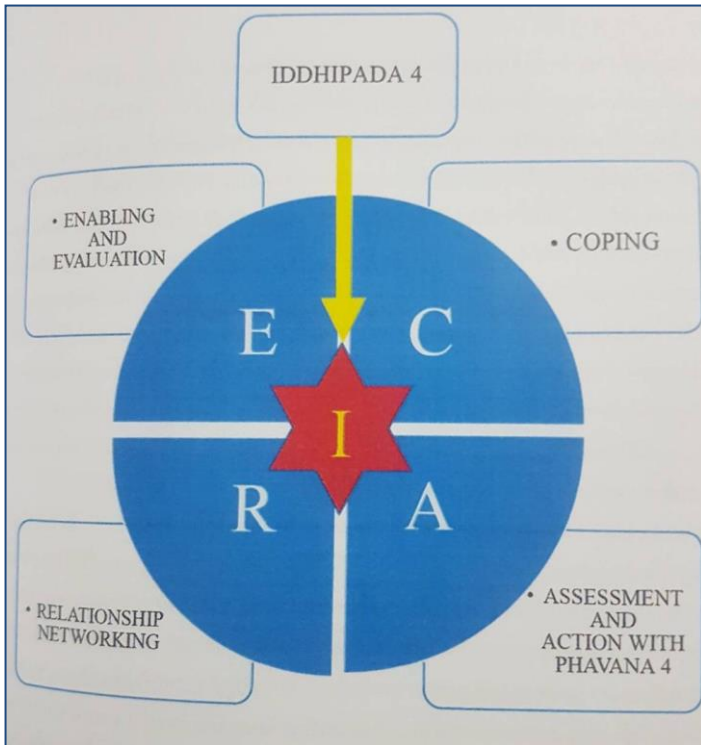
3. โมเดลรูปแบบสมการโครงสร้างการดูแลผู้สูงอายุโดยครอบครัวตามหลักพุทธจิตวิทยา พบว่า มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลที่พัฒนาขึ้น สรุปได้ว่า ค่าไค-สแควร์ = 111.32, $df = 104$, $p = .29$, $GFI = .95$, $AGFI = .940$, $RMSEA = .02$ องค์ประกอบคุณสมบัติของผู้ดูแลและปัจจัย

สนับสนุนจากเครือข่าย สามารถอธิบายความแปรปรวนการดูแลผู้สูงอายุ ตามหลักพุทธจิตวิทยา ได้ร้อยละ 82.00 และองค์ประกอบคุณสมบัติของผู้ดูแล ปัจจัยสนับสนุนจากเครือข่าย และการดูแลผู้สูงอายุตามหลักพุทธจิตวิทยา สามารถอธิบายความแปรปรวนของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ได้ร้อยละ 62.00 โดยสรุป ผู้สูงอายุจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้เป็นผลจากคุณลักษณะของผู้ดูแลที่มีหลักอิทธิบาท 4 โดยส่งผ่านการดูแลผู้สูงอายุตามหลักพุทธจิตวิทยา

โมเดลองค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 4 รูปแบบสมการโครงสร้างการดูแลผู้สูงอายุโดยครอบครัวตามหลักพุทธจิตวิทยา

ภาพที่ 5 การดูแลผู้สูงอายุโดยครอบครัวตามหลักพุทธจิตวิทยา
I - CARE Model

พุทธจิตวิทยาสร้างเสริมความเข้มแข็งทางด้านจิตใจในญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรค ไม่ติดต่อเรื้อรัง

Buddhist Psychology for Building Resilience Quotient in Family Caregivers of Patients with Non-Communicable Diseases

จำสลิปตำราวจ หลุยง ดร.กนกวรรณ ขวัญอ่อน

พุทธศาสตร์ดุสิตบัณฑิต (พุทธจิตวิทยา)

ดุสิตบัณฑิตที่ พระเทพพรเมธี, รศ.ดร. เมตตาเป็นประธานสอบ

ดุสิตบัณฑิตฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเสนอโปรแกรมพุทธจิตวิทยาการเสริมความเข้มแข็งทางด้านจิตใจในญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี วิธีการสร้างความเข้มแข็งทางด้านจิตใจตามหลักพุทธจิตวิทยา 2) เพื่อพัฒนากระบวนการสร้าง ความเข้มแข็งทางด้านจิตใจในญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง และ 3) เพื่อนำเสนอโปรแกรม พุทธจิตวิทยาการเสริมความเข้มแข็งทางด้านจิตใจในญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง การวิจัยนี้เป็น การวิจัยแบบผสมวิธีโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อขยายผลวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การศึกษาเอกสารและการศึกษาภาคสนามโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง รวมทั้งสิ้น 10 รูป/คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง แล้วนำผลจากวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพไปตรวจสอบยืนยันด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้การวิจัยกึ่งทดลอง กลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 20 คนด้วยกระบวนการสุ่ม กลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมพุทธจิตวิทยาการเสริมความเข้มแข็งทางด้านจิตใจ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แนวคำถามในการสัมภาษณ์ โปรแกรมพุทธจิตวิทยาสร้างเสริมความเข้มแข็งทางด้านจิตใจและ

แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาและการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติแบบบรรยาย และการทดสอบค่าที่ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัยมีดังนี้

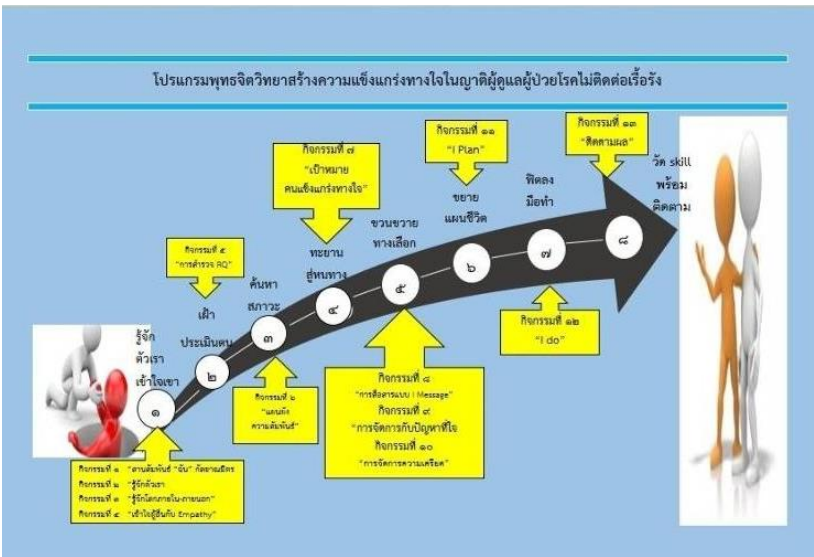
1. การสร้างความเข้มแข็งทางด้านจิตใจตามหลักพุทธจิตวิทยา เกิดขึ้นจากองค์ประกอบของความเข้มแข็งทางด้านจิตใจ คือ 1) แหล่งสนับสนุนภายนอกที่ส่งเสริมให้มีความเข้มแข็งทางด้านจิตใจ 2) ความเข้มแข็งภายในของแต่ละบุคคล 3) ทักษะด้านการจัดการปัญหาและสัมพันธภาพระหว่างบุคคล 4) การสื่อสารระหว่างบุคคล 5) การวางแผน 6) การลงมือทำ บูรณาการเข้ากับหลักสัมมาทิฐิ สัมมาวาจา และสัมมาสติ ตามพุทธวิธี

2. กระบวนการสร้างความเข้มแข็งทางด้านจิตใจในญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ประกอบด้วย กระบวนการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตนเอง 8 ขั้นตอน คือ 1) รู้จักตัวเราเข้าใจเขา 2) ฝ่าประเพณีตน 3) ค้นหาสภาวะ 4) ทะยานสู่หนทาง 5) ขวนขวายทางเลือก 6) ขยายแผนชีวิต 7) พิสูจน์มือทำ และ 8) วัตถุประสงค์ตาม แบ่งออกเป็น 13 กิจกรรมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งเป็นการบูรณาการตามหลักพุทธจิตวิทยา 6-3-R (I have, I am, I can, I message, I plan, I do, Right Understanding, Right Effort, Right Mindfulness) ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากกระบวนการที่ตนเองผ่านพ้นสถานการณ์นั้น

3. การประเมินผลการทดลองใช้โปรแกรมพุทธจิตวิทยาการสร้าง ความเข้มแข็งทางด้านจิตใจในญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง พบว่า 1) คะแนนเฉลี่ยความเข้มแข็งทางด้านจิตใจในญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง หลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) คะแนนเฉลี่ยความเข้มแข็งทางด้านจิตใจในญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง หลังการทดลองของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) คะแนนเฉลี่ยความเข้มแข็งทางด้านจิตใจในญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ในกลุ่มทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามไม่แตกต่างกัน แสดงว่า มีความคงทนของระดับความเข้มแข็งทางด้านจิตใจในญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ที่เป็นผลจากการใช้โปรแกรมพุทธจิตวิทยาการสร้างเสริมความเข้มแข็งทางด้านจิตใจ ที่พัฒนาขึ้น ตามกระบวนการ 8 ขั้นที่บูรณาการหลักพุทธจิตวิทยา 6-I 3-R ด้วยการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตนเองเพื่อให้ผ่านพ้นวิกฤติในชีวิตและเกิดความเข้มแข็งทางด้านจิตใจ

โมเดลองค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 6 โปรแกรมพุทธจิตวิทยาสร้างเสริมความเข้มแข็งทางด้านจิตใจในญาติผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง

ภาพที่ 7 โปรแกรมพุทธจิตวิทยาสร้างความเข้มแข็งทางด้านจิตใจตามกระบวนการ 8 ขั้นที่บูรณาการหลักพุทธจิตวิทยา 6-I 3-R

ประวัติผู้เขียนหลัก

ดร.ลำพอง กลมกุล สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการสอนมัธยมศึกษา วิชาเอกคณิตศาสตร์-ฟิสิกส์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อปีการศึกษา 2544 และในขณะที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีได้รับทุนกาญจนาภิเษก (Golden Jubilee Scholarship) ไปศึกษา ณ มหาวิทยาลัย Guelph ประเทศแคนาดา เป็นเวลา 2 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาคณิตศาสตร์ สาขาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2548 และสำเร็จการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2554 นักวิจัยทุนวิจัยมุ่งเป้าปี 2558 และปี 2560 สาขาการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ปัจจุบันเป็นนักวิจัยประจำศูนย์อาเซียนศึกษา ตำแหน่งบริหารเป็นผู้อำนวยการส่วนวิจัย สารสนเทศและบริการวิชาการ ศูนย์อาเซียนศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ติดต่อ E-mail: research.mcu@gmail.com